

DE APOCALYPS ONTHULD

**waarin de verborgenheden die daar voorzegd zijn
en tot nu toe verborgen waren,
worden onthuld.**

TWINTIGSTE HOOFDSTUK

1. *En ik zag een engel neerdalen van de hemel, hebbende de sleutel van de afgrond en een grote keten in zijn hand.*
2. *En hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan en hij bond hem duizend jaren.*
3. *En hij wierp hem in de afgrond en sloot hem op en verzegelde over hem, opdat hij de natiën niet langer verleiden zou, totdat de duizend jaren voleindigd zijn; en na deze dingen moet hij een kleine tijd worden ontbonden.*
4. *En ik zag tronen en zij zaten daarop en het gericht werd hun gegeven en de zielen van degenen die met de bijl geslagen waren om de getuigenis van Jezus en om het Woord Gods en die het beest niet hadden aanbeden, noch het beeld ervan, noch het merkteken ontvangen hadden op hun voorhoofd en op hun hand en zij leefden en regeerden met Christus duizend jaren.*
5. *En de overigen van de doden herleefden niet, totdat de duizend jaren voleindigd waren: dit is die eerste opstanding.*
6. *Gezegend en heilig hij die deelheeft aan de eerste opstanding; over dezen heeft de tweede dood geen mogendheid; maar zij zullen zijn priesters van God en van de Christus en zij zullen regeren met Hem duizend jaren.*
7. *En wanneer voleindigd zijn de duizend jaren, zal de satan uit zijn kerker worden ontbonden.*
8. *En hij zal uitgaan om de natiën te verleiden die in de vier hoeken van de aarde zijn, Gog en Magog, om die te vergaderen tot de oorlog, en hun getal is zoals het zand van de zee.*
9. *En zij zijn opgeklimmen op de breedte van de aarde en zij omgaven het kamp van de heiligen en de beminde stad; en er daalde vuur neer uit God van de hemel en heeft hen verteerd.*
10. *En de duivel die hen verleidde, werd geworpen in de poel van vuur en zwavel, waar ook het beest en de pseudoprofeet zijn en zij zullen worden gepijnigd dagen en nachten tot in de eeuwen der eeuwen.*
11. *En ik zag een grote witte troon en Degene Die daarop zat, voor Wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvluchtte; en geen plaats is voor die gevonden.*
12. *En ik zag de doden, klein en groot, staande vóór God; en de boeken werden geopend; en een ander boek werd geopend, namelijk het Boek des Levens; en de doden werden gericht vanuit de dingen die geschreven waren in de boeken volgens hun werken.*
13. *En de zee gaf hen die in haar gestorven waren; en de dood en de hel gaven degenen die in hen gestorven waren en zij werden gericht eenieder volgens hun werken.*
14. *En de dood en de hel werden geworpen in de poel van vuur; dit is de tweede dood.*
15. *En indien iemand niet gevonden werd in het Boek des Levens, werd hij geworpen in de poel des vuurs.*

DE GEESTELIJKE ZIN

De inhoud van het gehele hoofdstuk.

Over de verwijdering van hen die onder de draak worden verstaan, vers 1 tot 3; en dan over de opklimming van degenen vanuit de lagere aarde, die de Heer hebben vereerd en de boze dingen als zonden hebben geschuwd, vers 4 tot 6.

Het gericht over hen die niets van godsdienst in de eredienst hebben gehad, vers 7 tot 9.

De verdoemenis van de draak, vers 10; het universele gericht over de overigen, vers 11 tot 15.

De inhoud van de afzonderlijke verzen.

En ik zag een engel neerdalen van de hemel, hebbende de sleutel van de afgrond en een grote keten in zijn hand, betekent de Goddelijke werking van de Heer op de lagere dingen, vanuit de Goddelijke Mogendheid van te sluiten en te openen en verder van te binden en te ontbinden; en hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan, betekent dat zij die onder de draak worden verstaan, werden vastgehouden, die, omdat zij zinlijk en niet geestelijk over de dingen van het geloof denken, de oude slang worden genoemd en omdat zij in de boze dingen ten aanzien van het leven zijn, duivel worden genoemd en omdat zij in de valse dingen ten aanzien van de leer zijn, satan worden genoemd; en hij bond hem duizend jaren, betekent dat zij die hier onder de draak worden verstaan, van de overigen van de wereld der geesten werden weggetrokken en afgescheurd, opdat er met hen geen vergemeenschapping zou zijn voor korte of enige tijd; en hij wierp hem in de afgrond en sloot hem op en verzegelde hem, opdat hij de natiën niet langer verleiden zou, betekent dat de Heer hen die in het geloof-alleen waren, geheel en al verwijderde en al hun vergemeenschapping met de overigen wegnam, opdat zij niet vanuit hun ketterij iets aan diegenen zouden inblazen die tot de hemel zouden worden verheven; totdat de duizend jaren zouden zijn voleindigd; en na deze dingen moet hij een kleine tijd worden ontbonden, betekent deze dingen een korte of voor enige tijd, totdat degenen van de Heer in de hemel waren geheven die in de ware dingen vanuit het goede waren, waarna zij die onder de draak worden verstaan, voor een korte tijd ontbonden moeten worden en aan hen de vergemeenschapping met de overigen moet worden geopend; en ik zag tronen en zij zaten daarop en het gericht werd hun gegeven, betekent dat de ware dingen van het Woord, volgens welke allen worden gericht, werden geopend en dat toen vanuit de lagere aarde degenen werden opgeheven, die van de Heer waren verborgen opdat zij niet door de draak en zijn beesten werden verleid; en de zielen van de met de bijl geslagenen om de getuigenis van Jezus en om het Woord Gods, betekent verworpen door hen die in de valsheden vanuit het eigen inzicht zijn, omdat zij de Heer hadden vereerd en geleefd volgens de ware dingen van Zijn Woord; en die het beest niet hadden aanbeden, noch het beeld ervan, noch het merkteken hadden ontvangen op hun voorhoofd en op hun hand, betekent die de leer van het geloof-alleen niet hadden erkend en opgenomen; en zij leefden en regeerden met Christus duizend jaar, betekent die al een tijd lang in verbinding waren geweest met de Heer en in Zijn Rijk.

En de overigen van de doden herleefden niet, totdat de duizend jaren voleindigd waren, betekent dat er behalve hen over wie is gesproken, geen anderen tot de hemel werden verheven, dan nadat de draak was ontbonden en toen zij beproefd en onderzocht werden hoedanig zij waren; dit is die eerste opstanding, betekent dat de zaliging en het eeuwige leven in de eerste plaats is de Heer vereren en leven volgens Zijn geboden in het Woord, omdat daardoor de verbinding met de Heer plaatsvindt en de vergezelschapping met de engelen van de hemel; gezegend en heilig hij die deel heeft in de eerste opstanding, betekent dat de gelukzaligheid van het eeuwige leven en de verlichting door de verbinding met de Heer zijn voor hen die in de hemel komen; over dezen heeft de tweede dood geen mogendheid, betekent dat er voor hen geen verdoemenis is, maar zij zullen zijn priesters van God en de Christus, betekent omdat zij van de Heer worden gehouden in het goede van de liefde en vandaar in de

ware dingen van de wijsheid; en zij zullen regeren met Hem duizend jaren, betekent dat zij reeds in de hemel waren, terwijl de overigen, die nog niet waren herleefd, dat wil zeggen, het hemelse leven nog niet hadden ontvangen, in de wereld der geesten waren; en wanneer voleindigd zijn de duizend jaren, zal de satan uit zijn kerker worden ontbonden, betekent nadat door van de Heer degenen tot de hemel zijn verheven die tot dusver in de lagere aarde verborgen en bewaakt waren geweest en door hen de nieuwe christelijke hemel was toegenomen, al diegenen die de valse dingen van het geloof bij zich hadden bevestigd, werden losgelaten; en hij zal uitgaan om de natiën te verleiden die in de vier hoeken van de aarde zijn, Gog en Magog, om die te vergaderen tot de oorlog, betekent dat zij die hier onder de draak worden verstaan, allen die vanuit de aarde in de algehele wereld der geesten waren en daar in een alleen natuurlijke uiterlijke eredienst en in geen geestelijke innerlijke eredienst hadden geleefd, naar hun zijde zouden overhalen en ze zouden opzetten tegen hen die de Heer hadden vereerd en volgens zijn geboden in het Woord hadden geleefd; en hun getal is zoals het zand van de zee, betekent de menigte van hen; en zij zijn opgeklommen op de breedte van de aarde en omgaven het kamp van de heiligen en de beminde stad, betekent dat zij, opgestoot door de drakonisten, al het ware van de Kerk verachtten en daarnaar streefden om alle dingen van de Nieuwe Kerk en haar leer zelf ten aanzien van de Heer en ten aanzien van het leven te vernietigen; en er daalde vuur neer uit God vanuit de hemel en heeft hem verteerd, betekent dat zij vergingen door de begeerten van de helse liefde; en de duivel die hen verleidde, werd geworpen in de poel van vuur en zwavel, waar het beest en de pseudoprofeet zijn en zij zullen worden gepijnigd dagen en nachten tot in de eeuwen der eeuwen, betekent degenen die in de boze dingen waren ten aanzien van het leven en in de valse dingen ten aanzien van de leer, werden geworpen in de hel; en ik zag een grote witte troon en Degene Die daarop zat, voor Wiens aangezicht de hemel en de aarde wegvluchtte en geen plaats is voor die gevonden, betekent het universele gericht uit de Heer gehouden over alle vorige hemelen, waarop degenen waren geweest die in het burgerlijk en zedelijk goede en in geen geestelijk goede waren, dus zij die zich in de uiterlijke dingen als christenen voordeden, maar in de innerlijke dingen duivels waren, welke hemelen met hun aarde geheel en al werden verstrooid en wel dermate dat niets ervan meer verscheen; en ik zag de doden, klein en groot, staande vóór God, betekent allen die vanuit de aarde gestorven waren en nu onder hen die in de wereld der geesten waren, uit onverschillig welke stand en welke hoedanigheid, door de Heer vergaderd tot het gericht; en de boeken werden geopend en een ander Boek werd geopend, dat van het leven is, betekent dat de innerlijke dingen van het gemoed van al dezen werd ontsloten en dat zij door de invloeiing van het licht en van de warmte vanuit de hemel werden gezien en doorvat hoedanig zij waren ten aanzien van de aandoeningen die van de liefde of van de wil zijn en vandaar ten aanzien van het denken dat van het geloof of van het verstand is, zowel de bozen als de goeden; en de doden werden gericht vanuit de zaken die waren geschreven in de boeken volgens hun werken, betekent dat allen werden gericht volgens hun innerlijk leven in de uiterlijke zaken; en de zee gaf hen die in haar gestorven waren, betekent de uiterlijke en natuurlijke mensen van de Kerk, samengeroepen tot het gericht; en de dood en de hel gaven degenen die in hen gestorven waren, betekent de mensen van de Kerk, goddeloos van hart, die in zich duivels en satans waren, samengeroepen tot het gericht; en zij werden gericht ieder volgens zijn werken, betekent hier wat het eerder betekent; en de dood en de hel werden geworpen in de poel des vuurs, betekent dat de goddelozen van hart, die in zich duivels en satans waren en toch in de uiterlijke dingen zoals mensen van de Kerk, in de hel geworpen werden onder hen die waren in de liefde van het boze en vandaar in de liefde van het valse dat samenstemt met het boze; dit is de tweede dood, betekent dat voor dezen de verdoemenis zelf is; en indien iemand niet gevonden werd in het Boek des Levens geschreven, zo werd hij geworpen in de poel des vuurs, betekent dat zij die niet hadden geleefd volgens de geboden van de Heer in het Woord en niet hadden geloofd in de Heer, werden veroordeeld.

DE ONTVOUWING

840. En ik zag een engel neerdalen van de hemel, hebbende de sleutel van de afgrond en een grote keten in zijn hand, betekent de werking van de Heer op de lagere dingen, vanuit de Goddelijke mogendheid van te sluiten en te openen en verder van te binden en te ontbinden. Onder de van de hemel neerdalende engel wordt de Heer verstaan; men zie de nrs. 5, 170, 344, 465, 657, 718; en verder de werking van de Heer, de nrs. 415, 631, 633, 649, hier op de lagere dingen, omdat gezegd wordt neerdalen; met de sleutel van de afgrond hebben, wordt aangeduid de Goddelijke mogendheid van de hel te openen en te sluiten, nrs. 62, 174; en met een grote keten in de hand hebben, wordt het streven en vandaar de daad aangeduid van te binden en te ontbinden; daaruit volgt dat er niet enige sleutel noch keten in de hand van de Heer was, maar dat het feit dat het zo door Johannes werd gezien, uitbeeldend was voor de Goddelijke Mogendheid van de Heer; in dit hoofdstuk wordt ook enige malen gehandeld over het openen van de hel en over het toesluiten ervan.

841. En hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan, betekent dat degenen die onder de draak worden verstaan, werden vastgehouden, die, omdat zij zinlijk en niet geestelijk over de dingen van het geloof denken, de oude slang worden genoemd en omdat zij in de boze dingen ten aanzien van het leven zijn, duivel worden genoemd en omdat zij in de valse dingen ten aanzien van de leer zijn, satan worden genoemd.

Wie het zijn die onder de draak worden verstaan, zie nr. 537; dat hij hier en daar met oude slang, duivel en satan wordt betiteld, is omdat de slang degenen betekent die zinlijk en niet geestelijk denken, nrs. 455, 550; duivel degenen die in de boze dingen ten aanzien van het leven zijn en satan degenen die in de valse dingen ten aanzien van de leer zijn, nrs. 97, 550. Al degenen immers die niet rechtstreeks tot de Heer gaan, denken zinlijk over de dingen van de Kerk en kunnen niet geestelijk denken; de Heer immers is het Licht Zelf, nrs. 796, 797; en daarom kunnen zij die niet rechtstreeks tot de Heer gaan, niet vanuit het geestelijk licht, dus het licht van de hemel, denken, maar vanuit het natuurlijk licht, gescheiden van het geestelijk licht, wat zinlijk denken is; vandaar is het, dat zij de oude slang worden genoemd; zij die niet rechtstreeks tot de Heer gaan, noch de boze dingen als zonden schuwen, blijven in hun zonden; vandaar is het, dat de draak wordt genoemd duivel; en aangezien deze zinlijken in de valse dingen zijn ten aanzien van de leer, is het dat de draak wordt genoemd satan.

842. En hij bond hem duizend jaren, betekent dat zij die hier onder de draak worden verstaan, van de overigen in de wereld der geesten werden weggetrokken en afgescheurd, opdat er met hen geen vergemeenschapping zou zijn voor korte of voor enige tijd.

Dat met binden hier wegtrekken en afscheuren van de overigen in de wereld der geesten wordt aangeduid, opdat er geen vergemeenschapping met hen zou zijn, zal men in het volgende artikel zien.

Dat onder duizend jaren niet duizend jaren wordt verstaan, maar een korte of enige tijd, is omdat duizend zonder andere daaraan toegevoegde getallen in de geestelijke wereld dat betekent; wie gelooft dat duizend jaren, duizend jaren betekent, weet niet dat alle getallen in het Woord dingen betekenen en kan zo in een waan komen, vooral in de Openbaring, ten aanzien van de zin van de dingen, waar men getallen leest, zoals waar men leest 5, 7, 10, 12, 144, 666, 1200, 1600, 12000, 144000 en tal van andere; in welke laatstgenoemde getallen duizend niets anders betekent dan een zeker toevoegsel en wanneer duizend wordt aangewend om tijden aan te duiden, dan betekent het enigermate meer; maar wanneer het alleen op zichzelf wordt gezegd, zoals hier, dan betekent het een korte tijd of enige tijd; dat dit zo is, is mij gezegd vanuit de hemel, waar in het Woord dat daar is, niet enig getal wordt gelezen, maar een ding in plaats van een getal en in plaats van duizend een tijd; zij verwonderen zich daar, dat de mensen van de Kerk, wanneer zij in de Openbaring zoveel getallen zagen, die niet

andere kunnen betekenen dan dingen, toch zijn blijven hangen aan de gissingen van de chiliasten of millenaristen [aanhangers van de leer van het duizendjarig rijk] en zich daardoor zinloze dingen ten aanzien van de laatste tijd van de Kerk hebben ingeprent.

843. En hij wierp hem in de afgrond en sloot hem op en verzegelde over hem, opdat hij de natiën niet langer verleiden zou, betekent dat de Heer hen die in het geloof-alleen waren, geheel en al verwijderde en al hun vergemeenschatting met de overigen wegnam, opdat zij niet vanuit hun ketterij iets aan degenen zouden inblazen die tot de hemel zouden worden verheven.

Onder de draak worden hier degenen verstaan die in de valse dingen van het geloof zijn, nr. 842; van de draak wordt gezegd dat hij werd gegrepen, gebonden, in de afgrond geworpen, opgesloten en dat er over hem werd verzegeld en daarmee wordt aangeduid dat hij geheel en al is verwijderd en dat al zijn vergemeenschatting met de overigen is weggenomen; daarmee dat hij gegrepen werd, wordt aangeduid dat zij die onder hem worden verstaan, werden verzameld en vastgehouden; daarmee dat hij gebonden werd, wordt aangeduid dat zij weggetrokken en afgescheurd werden; daarmee dat hij in de afgrond werd geworpen, wordt aangeduid dat zij naar de hel werden neergelaten; daarmee dat hij opgesloten werd, wordt aangeduid dat zij geheel en al werden verwijderd; daarmee dat er over hem verzegeld werd, wordt aangeduid dat de vergemeenschatting met de overigen geheel en al werd afgenomen. De oorzaak dat de draak geheel en al werd verwijderd voor een tijd, is deze, dat uit de lagere aarde opgeheven zouden worden, zij die van de Heer verborgen waren geweest, waarover in vers 4 tot 6 wordt gehandeld, opdat zij niet, wanneer zij werden opgeheven, door de drakonisten zouden worden verleid; en daarom ook wordt er gezegd, opdat hij de natiën niet langer zou verleiden, waarmee wordt aangeduid dat hij hun niet vanuit zijn ketterij iets zou inblazen.

Dat dit plaatsvond in de wereld der geesten, die het midden houdt tussen de hemel en de hel, is omdat daar de bozen met de goeden gemeenschap hebben en in die wereld de goeden worden voorbereid tot de hemel en de bozen tot de hel; en de goeden daar worden beproefd door enig deelgenootschap met de bozen en daarnaar onderzocht hoedanig zij zijn en hoe standvastig.

Onder de natiën die hij niet verleiden zou, worden de goeden verstaan; dat onder de natiën degenen worden verstaan die goed zijn ten aanzien van het leven en in de tegengestelde zin de bozen, zie nr. 483.

Hieruit kan vaststaan, dat met hij wierp hem in de afgrond en sloot hem op en verzegelde over hem, wordt aangeduid dat de Heer hen die in het valse van het geloof waren, geheel en al verwijderde en al hun vergemeenschatting met de overigen wegnam, opdat zij niet vanuit hun ketterij iets zouden inblazen aan hen die tot de hemel zouden worden verheven.

844. Totdat de duizend jaren zouden voleindigd zijn; na deze dingen moest hij een kleine tijd worden ontbonden, betekent deze dingen een korte of enige tijd, totdat degenen die van de Heer in de hemel waren geheven, die in de ware dingen vanuit het goede waren, waarna zij die onder de draak worden verstaan, voor een korte tijd moeten worden ontbonden en hun vergemeenschatting met de overigen moet worden geopend.

Dat met 'totdat de duizend jaren zouden voleindigd zijn', wordt aangeduid een korte of enige tijd, is omdat met duizend jaren niet duizend jaren worden aangeduid, maar een korte of voor enige tijd, nr. 842; met moet hij een kleine tijd worden ontbonden, wordt aangeduid dat daarna zij die hier onder de draak worden verstaan, waarover eerder, uit hun bewaring moeten worden losgemaakt en dat dan hun de vergemeenschatting met de overigen geopend moet worden; dat dit wordt aangeduid, blijkt uit wat eerder is gezegd, dus uit de reeks der dingen en uit de aaneenschakeling met de volgende dingen in de geestelijke zin; in wat nu van vers 4 tot

6 volgt, wordt gehandeld over hen die van de Heer tot de hemel werden verheven, ter wille van wie de draak werd verwijderd en opgesloten.

845. En ik zag tronen en zij zaten daarop; en het gericht werd hun gegeven, betekent dat de ware dingen van het Woord, volgens welke allen worden gericht, werden geopend en dat toen vanuit de lagere aarde degenen werden opgeheven, die van de Heer waren verborgen opdat zij niet door de draak en zijn beesten zouden worden verleid.

Dat dit met deze woorden wordt aangeduid, is omdat met de tronen waarop zij zaten, niet tronen worden aangeduid, maar het gericht volgens de ware dingen van het Woord; dat door de tronen die gezien werden in de hemel het gericht wordt uitgebeeld, zie nr. 229; dat niet iets anders wordt aangeduid met de tronen waarop de vierentwintig ouderen zaten en waarop de twaalf apostelen zullen zitten en dat allen worden gericht volgens de ware dingen van het Woord, zie ook nr. 233; vandaar blijkt, dat met het gericht werd hun gegeven, wordt aangeduid dat het gericht werd gegeven aan de ware dingen van het Woord.

Dat het degenen zijn die van de Heer uit de lagere aarde tot de hemel zijn geheven, die intussen daar werden verborgen, opdat zij niet door de draak en zijn beesten zouden worden verleid, is omdat het wordt gezegd van de zielen van degenen die met de bijl geslagen waren en van de doden, zoals volgt; niet dat zij dood waren voor zichzelf, maar voor de anderen. De plaats waar zij verborgen waren, wordt de lagere aarde genoemd, die vlak boven de hellen is, onder de wereld der geesten en daar zijn zij door vergemeenschapping met de hemel en door verbinding met de Heer in veiligheid; zulke plaatsen zijn er verscheidene; en daar leven zij onderling met blij gemoed en vereren de Heer en ook weten zij niet iets over de hel; zij die daar zijn, worden na het Laatste Gericht bij beurten door de Heer tot de hemel verheven en wanneer zij worden verheven, worden degenen verwijderd die onder de draak worden verstaan; dit is meermalen te zien gegeven dat zij werden opgeheven en vergezelschaft met de engelen in de hemel; dit wordt in het Woord daaronder verstaan dat de graven werden geopend en dat de doden wederopstonden.

846. En de zielen van degenen die met de bijl geslagen waren om de getuigenis van Jezus en om het Woord Gods, betekent verworpen door hen die in de valse dingen vanuit het eigen inzicht zijn, omdat zij de Heer hadden vereerd en hadden geleefd volgens de ware dingen van Zijn Woord.

Onder de zielen van degenen die met de bijl geslagen waren om de getuigenis van Jezus en om het Woord Gods, worden verstaan de mensen na de dood, die dan geesten worden genoemd of mensen met een geestelijk lichaam bekleed, die van de Heer in de lagere aarde zijn verborgen, totdat door het Laatste Gericht de bozen verwijderd zijn; zij worden met de bijl geslagen genoemd, omdat zij verworpen zijn door hen die in de valse dingen vanuit het eigen inzicht zijn, dus al degenen die in de boze dingen en in de valse dingen daaruit zijn of in de valse dingen en daardoor in de boze dingen en toch in de uiterlijke dingen in een Goddelijke eredienst; dat met een bijl dat valse wordt aangeduid, zal men in het volgende artikel; met de getuigenis van Jezus en het Woord Gods, wordt de erkenning van het Goddelijke van de Heer in Zijn Menselijke aangeduid, iets eenders als met deze dingen eerder: *‘Johannes heeft betuigd het Woord Gods en de getuigenis van Jezus Christus’*, (Openbaring 1:2).

‘Michaël en de engelen hebben de draak overwonnen door het bloed van het Lam en het Woord van hun getuigenis’, (Openbaring 12:11).

‘De draak ging heen om oorlog te voeren met de overigen van haar zaad, die de bevelen Gods hielden en de getuigenis van Jezus Christus hebben’, (Openbaring 12:17).

‘Ik ben de mededienstknecht van uw broeders, die de getuigenis van Jezus Christus hebben; de getuigenis van Jezus is de Geest der profetie’, (Openbaring 19:10); dat daarmee wordt aangeduid de erkenning van het Goddelijke van de Heer in Zijn Menselijke en het leven

volgens de ware dingen van Zijn Woord, in het bijzonder volgens de geboden van de Decaloog, zie men in de ontvouwingen over die plaatsen; deze zielen zijn dezelfde waarover eerder het volgende wordt gezegd: *‘Ik zag onder het altaar de zielen der gedoden om het Woord Gods en om de getuigenis die zij hadden; en zij riepen met grote stem, zeggende: Hoelang Heer, Die heilig en waar zijt, richt en wreekt Gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen; en aan eenieder werden lange witte klederen gegeven en hun werd gezegd, dat zij nog een kleine tijd zouden rusten, totdat en hun mededienstknachten en hun broeders voltallig zouden zijn, die gedood zouden worden zoals zij’*, (Openbaring 6:9-11) en de nrs. 325 tot 329.

847. In het Woord wordt hier en daar gezegd, dat zij gedood zijn, dat zij doorboord zijn, ja, dat zij dood zijn en toch wordt daaronder niet verstaan dat zij gedood, doorboord en dood zijn, maar dat zij zijn verworpen door hen die in de boze en de valse dingen zijn; zie nrs. 59, 325, 589; iets eenders wordt met de doden aangeduid in het volgende vers, waar gezegd wordt, *‘dat de overigen der doden niet herleefden, totdat de duizend jaren waren voleindigd’*, waaruit blijkt, dat met hen die met de bijl geslagen worden genoemd, wordt aangeduid dat zij verworpen zijn door hen die in de valse dingen vanuit het eigen inzicht zijn. Dat met de bijl het valse vanuit het eigen inzicht wordt aangeduid, blijkt uit het volgende: *‘De inzettingen van de natiën zijn ijdelheid, want hout uit het woud heeft men gehouwen, een werk van des werkmeesters handen door de bijl’*, (Jeremia 10:3). *‘De stem van Egypte zal gaan zoals van een slang; met bijlen zijn zij gekomen, zoals de houthouwers’*, (Jeremia 47:22).

‘Hij wordt gekend zoals een die de bijlen omhoog heft in de dichtheid van het hout en reeds verbrijzelen zij zijn graveerselen met de bijl en hamers; tot de aarde hebben zij het habitakel van Uw Naam ontwijd’, (Psalm 74:5-7).

‘Wanneer gij een stad zult belegeren, zo zult gij haar boom niet verderven door daarin de bijl te drijven’, (Deuteronomium 20:19); met de bijl wordt in die plaatsen het valse vanuit het eigen inzicht aangeduid; de oorzaak hiervan is deze, dat met ijzer het ware in laatsten wordt aangeduid, wat het zinlijk ware wordt genoemd, dat wanneer het van het redelijk en het geestelijk ware wordt gescheiden, in het valse wordt verkeerd; dat het is het valse vanuit het eigen inzicht, is omdat het zinlijke is in het eigene; zie nr. 424.

Vanwege die betekenis van het ijzer en van de bijl, was het bevolen dat *‘indien een stenen altaar gebouwd zou worden, dit zou gebouwd worden uit gehele stenen en dat het ijzer niet bewogen zou worden over de stenen, opdat het niet ontwijd zou worden’*, (Exodus 20:25; Deuteronomium 27:5); en daarom wordt van de tempel van Jeruzalem het volgende gezegd: *‘Het huis zelf werd gebouwd met gehele steen en hamer en bijl en enig gereedschap van ijzer werd niet gehoord in het huis toen het gebouwd werd’*, (1 Koningen 6:7); en omgekeerd wordt er, waar gehandeld wordt over het gesneden beeld, waarmee het valse vanuit het eigen inzicht wordt aangeduid, gezegd: *‘Dat het gewerkt wordt met het ijzer, de tang of de bijl en met hamers’*, (Jesaja 44:12); dat het valse vanuit het eigen inzicht wordt aangeduid met het gesneden beeld en het afgodsbeeld, zie nr. 459.

848. En die het beest niet hadden aanbeden, noch het beeld ervan, noch het merkteken ontvangen hadden op hun voorhoofd en op hun hand; dat dit betekent hen die de leer ten aanzien van het geloof-alleen niet hadden erkend en opgenomen, blijkt uit wat eerder in nr. 634 is ontvouwd, waar eendere woorden staan.

849. En zij leefden en regeerden met Christus duizend jaren, betekent die reeds een tijd lang in verbinding met de Heer en in Zijn Rijk waren geweest.

Die leefden met Christus, betekent die in verbinding met de Heer waren geweest, omdat dezen leven; die regeerden met Christus, betekent die in Zijn Rijk waren geweest, waarover

hierna; dat met duizend jaren een korte tijd wordt aangeduid, zie eerder in nr. 842; deze dingen zijn gezegd ten aanzien van hen die in hun leven in de wereld de Heer hebben vereerd en volgens Zijn geboden in het Woord hebben geleefd en na de dood ervoor werden behoed, dat zij door de drakonisten verleid zouden worden, dus die reeds een tijd lang ten aanzien van de innerlijke dingen met de Heer verbonden en met de engelen van de hemel vergezelschaft waren geweest.

Dat regeren met de Heer niet is regeren met Hem, maar in Zijn Rijk zijn door de verbinding met Hem, zie nr. 284; alleen de Heer immers regeert en eenieder in de hemel, die in een functie is, betracht in zijn gezelschap zijn ambt, net als in de wereld, maar onder het toezicht van de Heer; zij handelen weliswaar zoals uit zich, maar omdat zij in de eerste plaats nutten beogen, handelen zij uit de Heer uit Wie alle nut is.

850. En de overigen van de doden herleefden niet, totdat de duizend jaren voleindigd waren, betekent dat er behalve hen over wie is gesproken, geen anderen tot de hemel werden verheven, dan nadat de draak was ontbonden en zij toen beproefd en onderzocht werden hoedanig zij waren.

Met de overigen van de doden worden degenen aangeduid die ook verworpen zijn door hen die in het geloof-alleen zijn, omdat zij de Heer hadden vereerd en geleefd volgens Zijn geboden, maar nog niet waren beproefd en onderzocht hoedanig zij waren; dat met de doden hier dezen worden aangeduid, zie nr. 847; allen immers komen na hun verscheiden uit de wereld eerst in de wereld der geesten, die het midden houdt tussen de hemel en de hel en daar worden zij beproefd en onderzocht en zo voorbereid, de bozen tot de hel en de goeden tot de hemel; van laatstgenoemden wordt gezegd dat zij nog niet herleefden, dat wil zeggen, dat zij nog niet zo met de Heer verbonden en met de engelen van de hemel vergezelschaft waren, als de vorigen.

Dat daarna ook velen werden gezaligd, blijkt uit vers 12 tot 15 van dit hoofdstuk, waar gezegd wordt, dat ook het Boek des Levens geopend werd en dat zo iemand niet werd gevonden in het Boek des Levens geschreven, hij geworpen werd in de poel des vuurs.

851. Deze is die eerste opstanding, betekent dat de zaliging en het eeuwige leven in de eerste plaats is de Heer vereren en leven volgens Zijn geboden in het Woord, omdat daardoor de verbinding plaatsvindt met de Heer en de vergezelschapping met de engelen van de hemel. Dat al deze dingen worden aangeduid met ‘deze is die eerste opstanding’, is omdat het volgt als een besluit uit de voorafgaande dingen en die vandaar behelst; de voorafgaande dingen die deze woorden behelzen, zijn bevat in vers 4 en deels ook in vers 5; in vers 4 staat het volgende ‘Ik zag de zielen van degenen die met de bijl geslagen waren om de getuigenis van Jezus en om het Woord Gods en die het beest niet hadden aanbeden, noch het beeld ervan, noch het merkteken hadden ontvangen op hun voorhoofd en op hun hand en zij leefden en regeerden met Christus’; dat met de zielen van degenen die met de bijl geslagen waren om de getuigenis van Jezus en om het Woord Gods, degenen worden aangeduid die verworpen zijn door hen die in de valse dingen vanuit het eigen inzicht zijn, omdat zij de Heer hadden vereerd en geleefd volgens Zijn geboden in het Woord, zie de nrs. 846, 847; dat met zij hadden niet het beest aanbeden, noch het beeld ervan, noch het merkteken ontvangen op hun voorhoofd en op hun hand, wordt aangeduid dat zij het ketterse ten aanzien van het geloof-alleen hadden verworpen, zie nr. 848; en dat met zij leefden en regeerden met Christus duizend jaren, wordt aangeduid dat zij verbinding hebben met de Heer en vergezelschapping met de engelen van de hemel is, zie nr. 849; dit dus is het wat ‘deze is die eerste opstanding’ behelst; met de opstanding wordt de zaliging en het eeuwige leven aangeduid en onder de eerste wordt niet de eerste opstanding verstaan, maar de opstanding zelf en het primaire van de opstanding en dus de zaliging en het eeuwige leven; er is immers niet dan één enkele opstanding ten leven; een tweede bestaat er niet en daarom wordt ook nergens van een tweede

opstanding melding gemaakt; degenen immers die met de Heer verbonden zijn, zijn tot in het eeuwige met Hem verbonden en in de hemel, want de Heer zegt: *'Ik ben de Opstanding en het Leven; die in Mij gelooft, ook al sterft hij, zal leven; een elk die leeft en gelooft in Mij, zal niet sterven tot in het eeuwige'*, (Johannes 11:25,26).

Dat die dingen onder de eerste opstanding worden verstaan, staat ook vast uit het vers dat hierna volgt.

852. Gezegend en heilig hij die deelheeft in de eerste opstanding, betekent dat de gelukzaligheid van het eeuwige leven en de verlichting door de verbinding met de Heer zijn voor hen die in de hemel komen.

Gezegend wordt degene genoemd voor wie de gelukzaligheid van het eeuwige leven is, nr. 693; en heilig wordt degene genoemd voor wie de verlichting in de Goddelijke Ware dingen door de verbinding met de Heer is; alleen de Heer immers is heilig; en het is het Goddelijke voortgaande uit Hem, waaruit de verlichting is en dat de Heilige Geest wordt genoemd, nrs. 173, 586, 666; met de eerste opstanding wordt de verheffing tot de hemel uit de Heer en zo de zaliging aangeduid, zoals in nr. 851; daaruit blijkt, dat met gezegend en heilig hij die deelheeft in de eerste opstanding, wordt aangeduid dat de gelukzaligheid van het eeuwige leven en de verlichting door de verbinding met de Heer zijn voor hen die in de hemel komen.

853. Over dezen heeft de tweede dood geen mogendheid, betekent dat er voor hen geen verdoemenis is.

Met de tweede dood wordt niet iets anders verstaan dan de geestelijke dood, namelijk de verdoemenis; de eerste dood immers is de natuurlijke dood, namelijk de dood van het lichaam; de tweede dood echter is de geestelijke dood, namelijk de dood van de ziel en dat deze de verdoemenis is, is bekend; en omdat de tweede dood de verdoemenis is en de eerste dood het overlijden en deze dood niet geestelijk is, wordt daarom nergens in de Openbaring de eerste dood genoemd, maar de tweede dood in dit hoofdstuk, ook in vers 14 en verder in het volgende 21ste hoofdstuk, vers 8 en eveneens eerder in hoofdstuk 2:11.

Wie hierop geen acht slaat, kan gemakkelijk geloven dat er twee geestelijke doden zijn, omdat er gezegd wordt de tweede dood, terwijl het toch niet dan één geestelijke dood is die hier onder de tweede dood wordt verstaan; evenzo dat er twee opstandingen bestaan, omdat er gezegd wordt de eerste opstanding, terwijl er toch niet dan één opstanding bestaat en daarom wordt er ook nergens de tweede opstanding gezegd, zie nr. 851.

Hieruit blijkt, dat met over dezen heeft de tweede dood geen mogendheid, wordt aangeduid dat er voor hen geen verdoemenis is.

854. Maar zij zullen zijn priesters van God en van de Christus, betekent omdat zij van de Heer worden gehouden in het goede van de liefde en vandaar in de ware dingen van de wijsheid. Onder priesters worden in het Woord degenen verstaan die in het goede van de liefde zijn en onder koningen zij die in de ware dingen van de wijsheid zijn; en daarom wordt er eerder gezegd: *'Jezus Christus heeft ons gemaakt koningen en priesters'*, (Openbaring 1:6) en eveneens: *'Het Lam heeft ons gemaakt koningen en priesters, opdat wij regeren op de aarde'*, (Openbaring 5:10) en er kan klaarblijkend worden gezien, dat de Heer de mensen niet koningen en priesters zal maken, maar dat Hij diegenen engelen zal maken, die in de ware dingen van de wijsheid en in het goede van de liefde uit Hem zullen zijn; dat onder koningen degenen worden verstaan die in de ware dingen van de wijsheid uit de Heer zijn en dat de Heer wordt genoemd Koning, krachtens het Goddelijk Ware, zie eerder de nrs. 20, 483, 664, 830; dat echter onder priesters degenen worden verstaan die in het goede van de liefde uit de Heer zijn, is omdat de Heer is de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid, of wat hetzelfde is: het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware en de Heer wordt krachtens de Goddelijke Liefde of het Goddelijk Goede, Priester genoemd en krachtens de Goddelijke

Wijsheid of het Goddelijk Ware wordt Hij Koning genoemd; vandaar is het, dat er een tweetal rijken is, waarin de hemelen zijn onderscheiden: het hemelse en het geestelijke; het hemelse rijk wordt het priesterlijke rijk van de Heer genoemd; de engelen immers daar zijn ontvangers van de Goddelijke Liefde of van het Goddelijk Goede uit de Heer; en het geestelijk rijk wordt het koninklijk rijk van de Heer genoemd; de engelen immers daar zijn de ontvangers van de Goddelijke Wijsheid of van het Goddelijk Ware uit de Heer; maar meer dingen ten aanzien van deze beide rijken zie eerder de nrs. 647, 725.

Gezegd wordt dat zij ontvangers zijn van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware uit de Heer, maar men moet weten, dat zij voortdurend ontvangers zijn, want het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware kunnen niet aan enig engel en mens worden toegeëigend zodat zij van hem zijn, alleen zodat zij schijnen alsof zij van hem waren, omdat zij Goddelijk zijn en daarom kan niet enige engel of mens uit zich enig goede of ware voortbrengen, dat in zich goed en waar is; waaruit blijkt, dat zij in het goede en ware worden gehouden van de Heer; en dat zij aanhoudend daarin worden gehouden; en daarom wordt iemand, indien hij in de hemel komt en denkt dat het goede en ware hem zijn toegeëigend als van hemzelf, terstond uit de hemel neergelaten en onderricht.

Hieruit kan nu vaststaan, dat met zij zullen zijn priesters van God en van de Christus, wordt aangeduid omdat zij door de Heer worden gehouden in het goede van de liefde en vandaar in de ware dingen van de wijsheid.

Dat onder priesters in het Woord degenen worden verstaan die in het goede van de liefde uit de Heer zijn, kan vaststaan uit vele plaatsen daar en omdat deze zijn aangevoerd in het werk ‘Hemelse Verborgenheden’ te Londen uitgegeven, zo wil ik daaruit alleen de volgende aanvoeren: dat de priesters de Heer hebben uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Goede, nrs. 2015, 6148.

Dat het priesterschap uitbeeldend was voor de Heer ten aanzien van het werk van de zaliging, omdat dit was vanuit het Goddelijk Goede van Zijn Goddelijke Liefde, nr. 9809.

Dat het priesterschap van Aharon, van diens zonen en van de Levieten uitbeeldend is geweest voor het werk van de zaliging van de Heer in de opeenvolgende orde, nr. 10017.

Dat vandaar met de priesters en het priesterschap het goede van de liefde uit de Heer wordt aangeduid, nrs. 9806, 9809.

Dat met de twee Namen, Jezus Christus, zowel het priesterlijke als het koninklijke van de Heer wordt aangeduid, nrs. 3004, 3005, 3009.

Dat de priesters de kerkelijke dingen zullen bedienen en de koningen de burgerlijke, nr. 10793.

Dat de priesters de ware dingen zullen leren en door die leiden tot het goede en zo tot de Heer, nr. 10794.

Dat zij niet voor zich het recht zullen opeisen over de zielen van de mensen, nr. 10795.

Dat priesters waardigheid zullen hebben ter wille van de heilige dingen, maar dat zij de waardigheid niet aan zich zullen toekennen, maar aan de Heer, uit Wie alleen de heilige dingen zijn, omdat het priesterschap niet is in de persoon, maar aangebonden aan de persoon, nrs. 10796, 10797.

Dat de priesters die de Heer niet erkennen, in het Woord het tegendeel betekenen, nr. 3670.

855. En zij zullen regeren met Hem duizend jaren, betekent dat zij reeds in de hemel waren, terwijl de overigen, die nog niet waren herleefd, dat wil zeggen, het hemels leven nog niet hadden ontvangen, in de wereld der geesten waren.

Met regeren met Christus wordt niet aangeduid met Hem regeren, maar in Zijn Rijk of in de hemel zijn, zie de nrs. 284, 849; onder duizend jaren worden niet duizend jaren verstaan, maar daarmee wordt aangeduid een tijd, zoals eerder in nr. 842; dat duizend jaren niet iets anders betekenen dan die ruimte van tijd die lag tussen de insluiting van de draak in de afgrond en diens korte losmaking, is duidelijk, omdat er gezegd wordt ‘dat hij geworpen werd in de

afgrond, opgesloten en dat er over hem verzegeld werd duizend jaren en dat hij daarna zou worden losgemaakt', vers 3 en 7; deze zelfde ruimte van tijd wordt ook hier aangeduid; en daarom wordt met 'zij zullen regeren met Christus duizend jaren', aangeduid dat die al in de hemel waren, terwijl de overigen van de doden, die nog niet waren herleefd, vers 5, in de wereld der geesten waren.

Maar dit vatten degenen niet die niet weten dat onder getallen in de Openbaring niet getallen, maar dingen worden verstaan; ik kan verzekeren, dat de engelen niet enig getal natuurlijk verstaan, zoals de mensen, maar dat zij het geestelijk verstaan; ja, dat zij zelfs niet weten wat duizend jaren is, alleen dat het de een of andere tussenruimte van tijd is, klein of groot, wat niet anders kan worden uitgedrukt dan met een tijd of tijdsspanne.

856. En als voleindigd zijn de duizend jaren, zal de satan uit zijn kerker worden ontbonden, betekent dat nadat door de Heer degenen tot de hemel zijn verheven die tot dusver in de lagere aarde verborgen en bewaard waren geweest en door hen de nieuwe christelijke hemel was toegenomen, al diegenen die de valse dingen van het geloof bij zich hadden bevestigd, werden losgelaten.

Wanneer de duizend jaren voleindigd zijn, betekent nadat door de Heer degenen in de hemel zijn verheven die tot dusver in de lagere aarde verborgen en bewaard waren geweest; dat dit met 'wanneer de duizend jaren voleindigd zijn' wordt aangeduid, is omdat in de verzen 4,5 en 6, die voorafgaan, alleen wordt gehandeld over de zaliging van hen die de Heer hebben vereerd en die hebben geleefd volgens Zijn geboden; en deze tijdsruimte wordt verstaan onder duizend jaren.

Dat zij het zijn die zijn opgeheven uit de lagere aarde, wordt wel niet gezegd, maar toch blijkt het uit de tekst in (Openbaring 6:9-11), waar zij werden gezien onder het altaar en onder het altaar is in de lagere aarde; en daarom worden zij ook hier priesters van God en van Christus genoemd, vers 6, zie ook nr. 854.

Dat door hen de nieuwe christelijke hemel is toegenomen, wordt hier ook niet gezegd, maar dat blijkt niettemin uit (Openbaring 14), waar over de nieuwe christelijke hemel wordt gehandeld, zoals men kan zien uit wat daar is ontvouwd in de nrs. 612, 613, 626, 631, 647, 659, 661.

857. Dat met de satan zal uit zijn kerker ontbonden worden, wordt aangeduid dat degenen zouden worden losgelaten die zich in het geloof-alleen ten aanzien van de leer hebben bevestigd, is omdat de draak hier satan wordt genoemd en niet tegelijk duivel, zoals eerder in vers 2; en onder de draak als duivel worden degenen verstaan die in de boze dingen van het leven zijn geweest en onder de draak als satan worden degenen verstaan die in de valse dingen van het geloof zijn geweest, zie nr. 841; maar hoedanig de een en hoedanig de ander is, zal men in het volgende artikel zien.

858. En hij zal uitgaan om de natiën te verleiden die in de vier hoeken van de aarde zijn, Gog en Magog, om die te vergaderen tot de oorlog, betekent dat zij die hier onder de draak worden verstaan, allen die vanuit de aarde in de algehele wereld der geesten waren en daar in een alleen natuurlijke uiterlijke eredienst en niet in een geestelijke innerlijke eredienst hadden geleefd, naar hun zijde zouden overhalen en hen zouden opzetten tegen degenen die de Heer hadden vereerd en volgens Zijn geboden in het Woord hadden geleefd.

Met hij zal uitgaan om de natiën te verleiden die in de vier hoeken van de aarde zijn, wordt aangeduid, dat zij die onder de draak worden verstaan, nrs. 856, 857, allen die in de gehele wereld der geesten waren, naar hun zijde zouden overhalen; met de natiën worden zowel de goeden als de bozen aangeduid, nr. 483; met de vier hoeken van de aarde wordt de gehele geestelijke wereld aangeduid, nr. 342, hier degenen die in de gehele wereld der geesten waren, die het midden houdt tussen de hemel en de hel en waar allen na het overlijden vanuit de aarde eerst samenkomen, nrs. 784, 791; want zij die in de hel waren, konden niet in het

gezichtsveld van de draak komen, evenmin zij die in de hemelen waren; met Gog en Magog worden degenen aangeduid die in een natuurlijke uiterlijke eredienst zijn, afgescheiden van de geestelijke innerlijke eredienst, waarover in het volgende artikel; met hen vergaderen tot de oorlog, wordt aangeduid hen die onder de natiën worden verstaan, opzetten tegen hen die de Heer vereren en leven volgens Zijn geboden in het Woord, aangezien allen die niet de Heer vereren en niet leven volgens Zijn geboden, boos zijn en de bozen één lijn trekken met de draak of met de drakonisten; dat onder de oorlog een geestelijke oorlog wordt verstaan, namelijk die van het valse tegen het ware en die van het ware tegen het valse, zie de nrs. 500, 586.

859. Dat met Gog en Magog degenen worden aangeduid die in een uiterlijke eredienst zijn en niet in enige innerlijke eredienst, kan vaststaan bij (Ezechiël 38), waar over Gog wordt gehandeld van aanvang tot einde; en vanuit (Ezechiël 39:1-6), maar dat die met Gog en Magog worden aangeduid, blijkt daar niet helder dan door de geestelijke zin, die, omdat deze aan mij is onthuld, zal worden geopend.

Eerst wat de dingen betekenen die in die beide hoofdstukken zijn vervat: in hoofdstuk 38 bij Ezechiël het volgende: er wordt gehandeld over hen die alleen in de zin van de letter van het Woord zijn en vandaar in een eredienst die uiterlijk is zonder innerlijke, te weten Gog, vers 1,2; dat alle en de afzonderlijke dingen van de eredienst zullen vergaan, vers 3 tot 7; dat die eredienst de Kerk in beslag zal nemen, haar verwoesten en zij zo in de uiterlijke dingen zonder de innerlijke zal zijn, vers 8 tot 16; dat de staat van de Kerk vandaar zal worden veranderd, vers 17 tot 19; dat vandaar de ware en de goede dingen van de godsdienst zullen vergaan en valse dingen erop zullen volgen, vers 20 tot 23.

In hoofdstuk 39 bij Ezechiël zijn het deze dingen: over hen die alleen in de zin van de letter van het Woord zijn en in de uiterlijke eredienst; dat zij in de Kerk zullen komen, te weten Gog, maar dat zij zullen vergaan, vers 1 tot 6; dat dit plaatsvindt wanneer de Heer komt en de Kerk instaurert, vers 7,8; dat deze Kerk dan al hun boze en valse dingen zal verstrooien, vers 9,10; dat zij ze geheel en al zal vernietigen, vers 11 tot 16; dat de door de Heer te instaureren Nieuwe Kerk zal worden ingelicht in ware en goede dingen van elk geslacht en zal worden doordrenkt met goede dingen van elk geslacht, vers 17 tot 21; en dat de vorige Kerk vanwege de boze en de valse dingen zal worden vernietigd, vers 23,24; dat dan door de Heer de Kerk zal worden verzameld uit alle natiën, vers 25 tot 29.

Maar er zal iets worden gezegd over hen die in de uiterlijke eredienst zonder de geestelijke innerlijke eredienst zijn; het zijn degenen die de tempels geregeld op zon- en feestdagen bezoeken, dan psalmzingen en bidden, naar de predikingen luisteren en dan op de voordracht letten en slechts weinig, zoal iets op de zaak en enigermate worden bewogen door de met aandoening uitgesproken gebeden, zoals dat zij zondaars zijn en in het geheel niet bespiegelen over zichzelf en over hun leven; en tevens jaarlijks aan het sacrament van het Avondmaal deelnemen, 's morgens en 's avonds gebeden uitstorten en eveneens bij middag- en avondmalen bidden en verder soms ook over God, over de hemel en over het eeuwige leven oren en dan ook enige plaatsen uit het Woord weten tevoorschijn te halen en zich als christenen voor te doen, hoewel zij het niet zijn; want na al deze dingen gedaan te hebben, achten zij echtbreuk en ontucht, wraakneming en gevoelens van haat, heimelijke diefstal en beroving, leugen en lastering en begeerten en beramingen van boze dingen van elk geslacht voor niets; zij die zodanig zijn, geloven niet in enige God, te minder in de Heer; indien men hun vraagt wat het goede en het ware van de godsdienst is, weten zij niets en denken dat het ook niet van zoveel belang is om het te weten; in één woord, zij leven voor zich en voor de wereld, dus voor hun eigen zin en lichaam en niet voor God en de naaste, dus niet voor de geest en de ziel; waaruit blijkt, dat hun eredienst uiterlijk is zonder innerlijke eredienst; dezen nemen ook gewillig het ketterse ten aanzien van het geloof-alleen op, vooral als zij horen dat

de mens niet het goede uit zich kan doen en dat zij niet onder het juk van de wet zijn; vandaar is het, dat er wordt gezegd, dat de draak zal uitgaan om de natiën te verleiden, Gog en Magog. Met Gog en Magog wordt ook in de Hebreeuwse taal dak en vloer aangeduid, dus het uitwendige.

860. En hun getal is zoals het zand van de zee, betekent de menigte van hen.

Hun veelheid wordt met het zand van de zee vergeleken, omdat met de zee het uiterlijke van de Kerk wordt aangeduid, nrs, 402-403, 470; en met het zand wordt datgenen aangeduid wat in de zee tot geen ander nut van dienst is dan om de bodem te maken.

Omdat het getal van hen zo ontzaglijk groot is, wordt daarom het dal van hun begrafenis de ‘menigte van Gog’ genoemd en de naam van de stad waar zij zijn, ‘menigte’, (Ezechiël 39:15,16).

861. En zij zijn opgeklommen op de breedte der aarde en omgaven het kamp der heiligen en de beminde stad, betekent dat zij, opgestoot door de drakonisten, al het ware van de Kerk verachtten en daarnaar streefden om alle dingen van de Nieuwe Kerk en haar leer zelf ten aanzien van de Heer en ten aanzien van het leven, te vernietigen.

Met opklimmen op de breedte der aarde, wordt aangeduid al het ware van de Kerk verachten, want met opklimmen op wordt aangeduid er overheen klimmen en eraan voorbijgaan, en dus verachten; en met de breedte der aarde wordt het ware van de Kerk aangeduid, waarover hierna; met het kamp der heiligen omsingelen, wordt aangeduid alle dingen van de Nieuwe Kerk belegeren en willen vernietigen, waarover in het volgende artikel; en met de beminde stad wordt de leer van de Nieuwe Kerk aangeduid; dat met de stad de leer van de Kerk wordt aangeduid, zie de nrs. 194, 501, 502, 712; die bemind wordt genoemd, omdat zij handelt over de Heer en over het Leven; het is immers de Leer van het Nieuwe Jeruzalem die hier wordt verstaan.

Dat deze dingen met die woorden worden aangeduid, kan niemand zien tenzij door de geestelijke zin van het Woord; het kan immers niet in iemands denken opkomen dat met de breedte van de aarde het ware van de Kerk wordt aangeduid en dat met het kamp der heiligen alle dingen van de Nieuwe Kerk worden aangeduid, zowel de ware als de goede dingen ervan en dat met de stad de leer ervan wordt aangeduid; en daarom is het, opdat het gemoed niet in twijfel zal blijven hangen, noodzakelijk dat het wordt aangetoond wat de breedte en wat het kamp der heiligen in de geestelijke zin betekenen, waaruit men daarna kan zien, dat de zin van die woorden zodanig is.

Dat de breedte van de aarde het ware van de Kerk betekent, is omdat er in de geestelijke wereld vier streken zijn: het oosten, het westen, het zuiden en het noorden; en het oosten en westen maken de lengte en het zuiden en noorden de breedte ervan; en omdat in het oosten en in het westen degenen wonen die in het goede van de liefde zijn en daarom met het oosten en het westen het goede wordt aangeduid, wordt het vandaar evenzo met de lengte aangeduid en omdat in het zuiden en het noorden degenen wonen die in de ware dingen van de wijsheid zijn en daarom met het zuiden en het noorden het ware wordt aangeduid, wordt het vandaar evenzo met de breedte aangeduid, maar meer hierover zie het werk ‘Hemel en Hel’ uitgegeven te Londen in 1758, nrs. 141 tot 153.

Dat met de breedte het ware wordt aangeduid, kan vaststaan uit deze plaatsen in het Woord: *‘Jehovah, Gij hebt mij niet besloten in de hand van de vijand; Gij hebt mijn voeten doen staan in de breedte’*, (Psalm 31:9).

‘Uit de benauwdheid heb ik Jah aangeroepen; Hij heeft mij geantwoord in de breedte’, (Psalm 118:5).

‘Jehovah voerde mij uit in de breedte, Hij rukte mij uit’, (Psalm 18:20).

‘Ik opwekkende de Chaldeeën, een bittere en snelle natie, wandelende in de breedte der aarde’, (Habakuk 1:6).

‘Aschur zal gaan door Jehudah, hij zal overstromen en er doorgaan en de uitstrekkingen van zijn vleugels zullen de volheid der breedte zijn’, (Jesaja 8:8).

‘Jehovah zal hen weiden zoals een schaap in de breedte’, (Hosea 4:16); en elders in, (Psalm 4:2; Psalm 66:12; Deuteronomium 33:20).

Ook wordt niet iets anders verstaan onder de breedte van de stad van het Nieuwe Jeruzalem, (Openbaring 21:16); wanneer immers onder het Nieuwe Jeruzalem de Nieuwe Kerk wordt verstaan, kan met haar breedte en lengte niet de breedte en de lengte worden aangeduid, maar haar ware en goede, deze immers zijn van de Kerk; zoals ook bij Zacharia: *‘Ik zei tot de engel: Waar gaat gij heen? Hij zei: Om Jeruzalem te meten, om te zien hoe groot haar breedte en hoe groot haar lengte is’*, (Zacharia 2:2).

Evenzo met de breedten en de lengten van de Nieuwe Tempel en de Nieuwe Aarde bij (Ezechiël 40 tot 47).

Verder ook met de lengten en de breedten van het altaar van het brandoffer, van de tabernakel, van de tafel waarop de broden lagen, van het rookaltaar en van de ark daarin; en eveneens met de lengten en de breedten van de tempel van Jeruzalem en met die van tal van andere dingen, die met maten werden aangeduid.

862. Gezegd werd dat ‘met zij omsingelden het kamp der heiligen en de beminde stad’, wordt aangeduid dat zij daarnaar streefden om alle dingen van de Nieuwe Kerk te vernietigen, zowel de ware als de goede dingen ervan en haar leer zelf ten aanzien van de Heer en ten aanzien van het Leven, zoals in het voorgaande artikel is gezegd; dat die dingen worden aangeduid, is omdat met het kamp der heiligen alle ware en goede dingen van de Kerk, namelijk het Nieuwe Jeruzalem worden aangeduid.

Dat het kamp in de geestelijke zin alle dingen van de Kerk betekent, die betrekking hebben op haar ware en goede dingen, kan uit deze plaatsen blijken: *‘De zon en de maan zijn zwart geworden en de sterren hebben haar glans ingetrokken, Jehovah heeft de stem gegeven vóór Zijn leger, omdat Zijn kamp zeer groot is, omdat talloos is degene die Zijn Woord doet’*, (Joël 2:10,11).

‘Ik zal aan Mijn huis doen legeren van het heirleger’, (Zacharia 9:8).

‘God heeft de beenderen verstrooid van degenen die legeren tegen u, omdat God hen heeft verworpen’, (Psalm 53:6).

‘De engel van Jehovah legt zich rondom hen die Hem vrezen en bevrijdt hen’, (Psalm 34:8).

‘De engelen Gods ontmoetten Jakob en Jakob zei: Dit het kamp Gods, daarom noemde hij de naam van die plaats Machanaïm’ [twee kampen] (Genesis 32:1,2) en ook elders (Jesaja 29:3; Ezechiël 1:24; Psalm 27:3); dat met het heirleger in het Woord de ware en de goede dingen van de Kerk worden aangeduid en verder ook de valse en boze dingen ervan, zie de nrs. 447, 826, 833; vandaar ook met het kamp.

Aangezien met de zonen Israëls en hun twaalf stammen de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van alle ware en goede dingen ervan, nrs. 349, 350, werden zij het heirleger van Jehovah genoemd, (Exodus 7:4; 12:41,51); en wanneer zij vergaderd nederzaten, werden zij kamp of legerplaats genoemd, zoals in, (Leviticus 4:12 8:17; 13:46; 14:8; 16:26,28; 24:14,23; Numeri 1; 2; 3; 4:5 e.v.; 5:2-4; 9:17; 10:2-28; 11:31,32; 12:14,15; 21:10-25; 33:1-49; Deuteronomium 23:10-15; Amos 4:10).

Hieruit nu blijkt dat met het kamp der heiligen en de beminde stad omsingelen, wordt aangeduid dat zij ernaar streefden alle ware en goede dingen van de Nieuwe Kerk, te weten het Nieuwe Jeruzalem, te vernietigen en eveneens haar leer ten aanzien van de Heer en ten aanzien van het Leven.

Iets eenders wordt met het volgende aangeduid bij Lukas: *‘Wanneer gij zult gezien hebben dat Jeruzalem van heirlegers is omgeven, zo weet dan dat de verwoesting nabij is; tenslotte zal Jeruzalem van de natiën vertreden worden, totdat de tijden der natiën vervuld zullen worden’*,

(Lukas 21:20,24); dit ten aanzien van de voleinding der eeuw, namelijk de laatste tijd van de Kerk; met Jeruzalem wordt ook hier de Kerk aangeduid.

Dat Gog en Magog, dat wil zeggen, zij die in de uiterlijke eredienst zijn, dan de Kerk zullen binnenvallen en zullen trachten haar te vernietigen, wordt ook gezegd bij (Ezechiël 38:8,9,11,12,16; 39:2); en dat er dan de Nieuwe Kerk uit de Heer zal zijn, vers 17 tot het einde.

863. En er daalde vuur neer uit God van de hemel en heeft hen verteerd, betekent dat zij vergingen door de begeerten van de helse liefde.

Met het vuur neerdalend vanuit de hemel dat hen verteerde, worden de begeerten van de boze dingen of van de helse liefde aangeduid, zoals in de nrs. 494, 748, aangezien zij die in de uiterlijke eredienst gescheiden van de innerlijke zijn, in boze dingen en in begeerten van elk geslacht zijn, omdat de boze dingen bij hen niet door enige daadwerkelijke boetedoening zijn verwijderd, nr. 859.

Gezegd wordt dat een vuur uit God vanuit de hemel neerdaalde; zo vond het plaats in oude tijden, toen alle dingen van de Kerk vóór hun ogen werden uitgebeeld en dus toen de Kerken uitbeeldend waren; heden ten dage daarentegen wordt, daar de uitbeeldende dingen ophielden, het evenzo gezegd en daarmee hetzelfde aangeduid als oudtijds toen het nog werd uitgebeeld; dat vuur vanuit de hemel neerdaalde op hen die de heilige dingen hadden ontwijfd, zie de nrs. 494, 748.

Iets eenders wordt van Gog en Magog gezegd bij Ezechiël: *‘Ik zal vuur en zwavel doen regenen op Gog en op zijn vleugels en op de vele volken die met hem zijn’*, (Ezechiël 38:22). *‘Ik zal een vuur zenden in Magog’*, (Ezechiël 39:6).

864. En de duivel die hen verleidde, werd geworpen in de poel van vuur en zwavel, alwaar het beest en de pseudoprofeet zijn en zij zullen worden gepijnigd dagen en nachten tot in de eeuwen der eeuwen, betekent hen die in de boze dingen waren ten aanzien van het leven en in de valse dingen ten aanzien van de leer, geworpen in de hel, waar zij door de liefde van hun valse en door de begeerten van hun boze innerlijk zullen worden bestookt bij voortduur tot in het eeuwige.

Onder de duivel die hen verleidde, wordt de draak verstaan, zoals blijkt uit wat voorafgaat en onder de draak worden in het algemeen degenen verstaan die in de boze dingen zijn ten aanzien van het leven en in de valse dingen ten aanzien van de leer, nr. 841; er wordt gezegd de duivel die hen verleidde, opdat men zal weten dat het de draak was, omdat die hen verleidde, zoals blijkt uit de verzen 2, 3, 7, 8 van dit hoofdstuk; met de poel van vuur, waarin hij werd geworpen, wordt de hel aangeduid, waar de liefden van het valse en de begeerten van het boze zijn, nr. 835; met het beest en de pseudoprofeet worden degenen aangeduid die in het geloof-alleen zijn zowel met het leven als met de leer, zowel de geleerden als de ongeletterden, met het beest de ongeletterden en met de pseudoprofeet de geleerden, nr. 834; met gepijnigd worden dagen en nachten, wordt aangeduid innerlijk bestookt worden bij voortduur; en met tot in de eeuwen der eeuwen, tot in het eeuwige; en omdat gezegd wordt dat zij werden geworpen in de poel van vuur en zwavel en daarmee wordt aangeduid daar waar de liefden van het valse en de begeerten van het boze zijn, nr. 835, zo zijn het deze waarmee zij innerlijk worden bestookt; eenieder immers wordt in de hel gepijnigd vanuit zijn liefde en de begeerten ervan; deze maken immers het leven van eenieder daar en het leven wordt gepijnigd; en daarom zijn daar graden van pijniging volgens de graden van de liefde van het boze en het valse daaruit.

865. En ik zag een witte en grote troon en Degene Die daarop zat, voor Wiens aangezicht de hemel en de aarde wegvluchtten en geen plaats is voor die gevonden, betekent het universele gericht uit de Heer, gehouden over alle vorige hemelen, waarop degenen waren geweest die in

het burgerlijk en zedelijk goede en in geen geestelijk goede waren, dus zij die in de uiterlijke dingen zich als christenen voordeden, maar in de innerlijke dingen duivels waren; deze hemelen werden geheel en al met hun aarden verstrooid en wel dermate dat niets ervan meer verscheen.

Voordat die dingen in de orde volgens de letter worden ontvouwd, moet iets vooraf worden gezegd ten aanzien van het universele gericht, waarover hier wordt gehandeld: van de tijd aan waarop de Heer in de wereld was, toen Hijzelf in Persoon het Laatste Gericht hield, werd het toegelaten dat zij die in het burgerlijk en het zedelijk goede waren, hoewel in geen geestelijk goede, zodat zij in de uiterlijke dingen als christenen verschenen, maar in de innerlijke dingen duivels waren, langer dan de overigen in de wereld der geesten vertoefden, die het midden houdt tussen de hemel en de hel; en tenslotte werd het hun toegestaan om voor zich daar bestendige woningen te maken en voor zich eveneens, door misbruik van de overeenstemmingen en door fantasieën, als het ware hemelen te formeren, wat zij ook in grote menigten deden; maar toen zij tot die menigte waren vermenigvuldigd dat zij het geestelijk licht en de geestelijke warmte tussen de hogere hemelen en tussen de mensen op aarde onderschepten, toen hield de Heer het Laatste Gericht en verstrooide Hij die denkbeeldige hemelen; dit heeft op de volgende wijze plaatsgevonden: de uiterlijke dingen waardoor zij zich als christenen voordeden, werden afgenomen en de innerlijke dingen waarin zij duivels waren, werden geopend en toen werden zij gezien zodanig als zij in zich waren en degenen die als duivels werden gezien werden in de hel geworpen, eenieder volgens de boze dingen van zijn leven; dit vond plaats in het jaar 1757; maar meer over dit universele gericht zie het werkje ‘het Laatste Gericht’ te Londen uitgegeven in 1758, en in ‘de Voortzetting over het Laatste Gericht’ te Amsterdam uitgegeven in 1763.

Nu de ontplooiing: met de witte en grote troon en met Hem Die daarop zat, wordt het door de Heer gehouden universele gericht aangeduid; met de troon wordt de hemel en eveneens het gericht aangeduid, nr. 299; onder Degene Die op de troon zat, wordt de Heer verstaan, nr. 808; dat de troon wit verscheen, is omdat het gericht plaatsvond vanuit de Goddelijke Ware dingen; van wit immers wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, nrs. 167, 379; dat de troon groot verscheen, is omdat het gericht ook plaatsvond vanuit het Goddelijk Goede, nrs. 656, 663; voor Wiens aangezicht de aarde en de hemel wegluchtten, betekent dat die hemelen die zij voor zich hadden gemaakt, waarover hiervoor, met hun aarden werden verstrooid; er zijn immers in de geestelijke wereld evenzeer aarden [landen] als in de natuurlijke wereld, zie de nrs. 260, 331; maar zoals alle dingen daar, zijn ook de aarden vanuit geestelijke oorsprong; en geen plaats is voor die gevonden, betekent dat de hemelen met hun aarden zo dus geheel en al werden verstrooid, zodat niets meer ervan verscheen.

Hieruit kan vaststaan, dat met, ik zag een witte en grote troon en Degene Die daarop zat, voor Wiens aangezicht de aarde en de hemel wegluchtten en geen plaats is voor die gevonden, wordt aangeduid het universele gericht, gehouden door de Heer over alle vorige hemelen, waarop degenen waren geweest die in het burgerlijk en het zedelijk goede en in geen geestelijk goede waren; dus degenen die in de uiterlijke dingen zich als christenen voordeden, maar in de innerlijke dingen duivels waren en deze hemelen werden met hun aarden geheel en al verstrooid en wel dermate dat niets ervan meer verscheen.

866. En ik zag de doden, klein en groot, staande vóór God, betekent allen die vanuit de aarde gestorven waren en nu onder hen die in de wereld der geesten waren, uit onverschillig welke stand en welke hoedanigheid, door de Heer vergaderd tot het gericht.

Met de doden worden allen aangeduid die uit de aarde zijn heengegaan of die ten aanzien van het lichaam gestorven zijn; waarover hierna; met klein en groot wordt aangeduid vanuit onverschillig welke stand of hoedanigheid, nr. 604; met staan vóór God, dat wil zeggen, vóór Hem Die op de troon zat, wordt aangeduid tot het gericht gedaagd en vergaderd worden.

Met de gestorvenen in het Woord wordt hetzelfde aangeduid als met de doden en met de doden worden verschillende dingen aangeduid; met de dood immers wordt niet slechts de uitblussing van het natuurlijk leven aangeduid, namelijk het overlijden, maar ook de uitblussing van het geestelijk leven, dus de verdoemenis; met de dood wordt ook de uitblussing van de liefden van het lichaam of van de vleselijke begeerten aangeduid, waarna er vernieuwing van het leven is; evenzo wordt met de dood de wederopstanding aangeduid, omdat de mens na de dood terstond wederopstaat; en verder wordt met de dood aangeduid het veronachtzamen, het niet erkennen en het verwerpen van die dingen door de wereld; in de meest algemene zin echter wordt met de dood hetzelfde aangeduid als met de duivel en daarom wordt de duivel ook de dood genoemd en onder de duivel wordt de hel verstaan, waar degenen zijn die duivels worden genoemd; vandaar ook wordt onder de dood het boze van de wil verstaan, dat maakt dat de mens een duivel is; in deze laatste zin wordt de dood verstaan in het volgende vers, waar gezegd wordt dat de dood en de hel hun doden gaven en dat zij werden geworpen in de poel des vuurs; hieruit kan vaststaan, wie met de doden of gestorvenen in verschillende zin worden aangeduid; hier worden al degenen aangeduid die vanuit de wereld waren heengegaan of vanuit de aarde gestorven waren en nu in de wereld der geesten zijn.

Gezegd wordt in de wereld der geesten, omdat allen na het overlijden eerst daar komen en zij daar worden voorbereid, de goeden tot de hemel en de bozen tot de hel en daar verblijven, sommigen slechts een maand lang of een jaar en sommigen tien jaar lang tot dertig jaren toe; en degenen aan wie het was toegestaan voor zich zoals het ware hemelen te maken, tot ettelijke eeuwen toe, heden echter niet meer dan de twintig jaren; er is daar een ontzaglijke menigte en daar zijn gezelschappen zoals in de hemelen en in de hellen; over deze wereld zie eerder de nrs. 784, 791.

Over dezen die in de wereld waren, is het Laatste Gericht gehouden en het is niet gehouden over hen die in de hemel waren, noch over hen die in de hel waren; zij immers die in de hemel waren, werden eerder al gezaligd en zij die in de hel waren, waren al eerder verdoemd. Hieruit kan men zien, hoezeer degenen in een waan komen, die geloven dat het Laatste Gericht op aarde zal plaatsvinden en dat dan de mensen ten aanzien van hun lichamen zullen wederopstaan; allen immers die vanaf de eerste schepping van de wereld hebben geleefd, zijn in de geestelijke wereld tezamen en allen zijn bekleed met een geestelijk lichaam en dezen verschijnen voor de ogen van hen die geestelijk zijn, in een eendere vorm als mensen, gelijk zij die in de natuurlijke wereld zijn, voor de ogen van hen die natuurlijk zijn.

867. En de boeken werden geopend en een ander Boek werd geopend, dat van het Leven is, betekent dat de innerlijke dingen van het gemoed van al dezen werden ontsloten en dat zij door de invloeiing van het licht en van de warmte vanuit de hemel werden gezien en doorvat hoedanig zij waren ten aanzien van de aandoeningen die van de liefde of van de wil zijn en vandaar ten aanzien van het denken dat van het geloof of van het verstand is, zowel de bozen als de goeden.

Onder de boeken worden niet boeken verstaan, maar de innerlijke dingen van het gemoed van hen die gericht worden; onder de boeken de innerlijke dingen van het gemoed van hen die boos zijn en gericht worden ten dode en onder het Boek des Levens de innerlijke dingen van het gemoed van hen die goed zijn en gericht worden ten leven; zij worden boeken genoemd, omdat aan de innerlijke dingen van het gemoed van eenieder alle dingen zijn ingeschreven die elk mens vanuit de wil of de liefde en vandaar vanuit het verstand of het geloof, in de wereld heeft gedacht, bedoeld, gesproken en gedaan; al deze dingen zijn aan het leven van elk mens ingeschreven en wel zo nauwkeurig dat hoegenaamd niets ontbreekt; deze dingen verschijnen ten leven toe zodanig als zij zijn, wanneer het geestelijk licht, te weten de wijsheid uit de Heer, en de geestelijke warmte, te weten de liefde uit de Heer, door de hemel invloeien; het geestelijk licht onthult het denken dat van het verstand en van het geloof is en de geestelijke

warmte onthult de aandoeningen die van de wil en van de liefde zijn; en het geestelijk licht en tegelijk de geestelijke warmte onthullen de bedoelingen en de strevingen; daarmee dat dit zo is, wil ik nog niet zeggen dat de redelijke mens vanuit het licht van zijn verstand dit kan zien, maar hij kan het indien hij het wil, als hij slechts wil verstaan dat er een geestelijk licht is, dat het verstand in het licht zet en een geestelijke warmte die de wil aansteekt.

868. En de doden werden gericht vanuit de dingen die waren geschreven in de boeken volgens hun werken, betekent dat allen werden gericht volgens hun innerlijk leven in de uiterlijke dingen.

Met de doden worden allen aangeduid die vanuit de aarde gestorven zijn en dan in de wereld der geesten zijn, nr. 866; uit de dingen die geschreven waren in de boeken, betekent vanuit de toen ontsloten innerlijke dingen van ieders gemoed, nr. 867; volgens hun werken, betekent volgens het innerlijk leven van eenieder in de uiterlijke dingen; dat dit met de werken in het Woord wordt aangeduid zie de nrs. 72, 76, 94, 141, 641; waaraan ik dit zal toevoegen: dat er werken van het gemoed en werken van het lichaam zijn, beide innerlijk en tegelijk uiterlijk; de werken van het gemoed zijn de bedoelingen en het streven en de werken van het lichaam zijn het spreken en de daden; beide gaan vanuit het innerlijk van de mens voort, dat van zijn wil of van zijn liefde is; al wat niet uitloopt in de werken, hetzij de innerlijke die van het gemoed zijn, hetzij de uiterlijke die van het lichaam zijn, is niet in het leven van de mens; zij vloeien immers in vanuit de wereld der geesten, maar worden niet opgenomen en daarom zijn zij zoals beelden die de ogen treffen of zoals geuren die de neusvleugels prikkelen, waarvan de mens het aangezicht afkeert; maar meer daarover zie de eerder aangehaalde plaatsen, waar ook enige plaatsen vanuit het Woord zijn aangevoerd die bevestigen dat de mens volgens de werken wordt gericht; behalve die zijn er ook deze bij Paulus: *'In de dag des toorns en van de onthulling van het gerechte gericht van God, Die eenieder vergelden zal naar zijn werken'*, (Romeinen 2:5,6).

'Wij allen moeten worden geopenbaard voor de rechterstoel van Christus, opdat eenieder de dingen zal wegdragen die hij met het lichaam heeft gedaan, naar dat hij ze gedaan heeft, hetzij goed, hetzij boos', (2 Korinthen 5:10).

869. En de zee gaf hen die in haar gestorven waren, betekent de uiterlijke en natuurlijke mensen van de Kerk, samengeroepen tot het gericht.

Met de zee wordt het uiterlijke van de Kerk aangeduid, namelijk het natuurlijke; vandaar worden met hen die de zee gaf, de uiterlijke en natuurlijke mensen van de Kerk aangeduid; dat de zee het uiterlijke van de Kerk betekent, dus het natuurlijke, zie de nrs. 238, 239, 402-405, 470, 565a, 567, 659, 661; onder de doden worden hier degenen verstaan die vanuit de aarden gestorven waren, zoals eerder in de nrs. 866, 868.

Dat onder de doden die de zee gaf, de uiterlijke mensen van de Kerk worden verstaan, is omdat geen anderen werden gericht dan zij die in een of andere eredienst waren geweest; al degenen immers die de heilige dingen van de Kerk verachten en God, het Woord en het leven na de dood ontkend hadden, werden terstond na de dood gericht en verbonden met hen die in de hel waren, waarin zij daarna werden geworpen; maar zij die uiterlijke en natuurlijke mensen waren geweest en het in de mond voerden dat God is, dat de hemel en de hel zijn en op een bepaalde wijze het Woord hadden erkend, die zijn degenen die waren samengeroepen tot het gericht.

Van hen die uit de zee waren, werden er verscheidenen gezaligd, want men leest niet dat zij allen in de poel des vuurs werden geworpen, zoals de dood en de hel, maar dat indien iemand van hen niet gevonden werd in het Boek des Levens geschreven, dan werd hij daarin geworpen, vers 15; zij, uit dezen, die werden gezaligd, worden ook verstaan onder de overigen van de doden die niet herleefden totdat de duizend jaren waren voleindigd, vers 5.

Hieruit kan nu vaststaan, dat met de zee gaf hen die in haar gestorven waren, worden aangeduid de uiterlijke en natuurlijke mensen van de Kerk, samengeroepen tot het gericht.

870. En de dood en de hel gaven degenen die in hen gestorven waren, betekent de mensen van de Kerk, goddeloos van hart, die in zich duivels en satans waren, samengeroepen tot het gericht.

Onder de dood en de hel worden geen anderen verstaan dan zij die innerlijk in zich duivels en satans waren; onder de dood zij die innerlijk in zich duivels waren en onder de hel zij die innerlijk in zich satans waren, dus alle goddelozen van hart en die toch in de uiterlijke dingen zoals mensen van de Kerk verschenen; geen anderen immers werden tot dit universele gericht samengeroepen; want zij die in de uiterlijke dingen zijn, zoals mensen van de Kerk, hetzij zij uit de leken, hetzij zij uit de geestelijken zijn en in de innerlijke dingen duivels en satans, worden gericht, omdat bij hen de uiterlijke dingen moeten worden gescheiden van de innerlijke dingen en zij kunnen ook worden gericht, omdat zij hebben geweten en beleden de dingen die van de Kerk zijn.

Dat onder de dood worden verstaan de goddelozen van hart, die in zich duivels waren en onder de hel zij die in zich satans waren, blijkt hieruit, dat er gezegd wordt dat de dood en de hel in de poel des vuurs werden geworpen, het volgende vers 14, en de dood noch de hel kan in de hel worden geworpen, maar diegenen kunnen het, die ten aanzien van hun innerlijke dingen de dood en de hel zijn, dat wil zeggen, in zich duivels en satans.

Wie onder de duivel en de satan worden verstaan, zie de nrs. 97, 841, 857; en dat diegenen de dood zijn, die in zich duivels zijn, hiervoor in nr. 866.

Ook elders wordt de dood en de hel gezegd, zoals: *'De Zoon des Mensen zei: Ik heb de sleutels van de dood en van de hel'*, (Openbaring 1:18).

'Die op het valse paard zat, had de naam de dood en de hel volgde hem', (Openbaring 6:8) evenzo (Hosea 13:14; Psalm 18:5,6; Psalm 49:15,16; Psalm 116:3).

871. En zij werden gericht eenieder volgens hun werken; dat dit betekent dat allen werden gericht volgens hun innerlijk leven in de uiterlijke dingen, blijkt uit wat eerder in nr. 868 is ontvouwd, waar eendere woorden staan; waaraan ik dit zal toevoegen, dat eenieder wordt gericht volgens het hoedanige van zijn ziel en de ziel van de mens is zijn leven; zij is immers de liefde van zijn wil en de liefde van de wil van eenieder is geheel en al volgens de opneming van het Goddelijk Ware voortgaande uit de Heer en deze opneming wordt geleerd door de leer van de Kerk die vanuit het Woord is.

872. En de dood en de hel werden geworpen in de poel des vuurs, betekent dat de goddelozen van hart, die in zich duivels en satans waren en toch in de uiterlijke dingen zoals mensen van de Kerk, in de hel werden geworpen onder degenen die waren in de liefde van het boze en vandaar in de liefde van het valse dat samenstemt met het boze.

Met de dood en de hel worden de goddelozen van hart aangeduid, die innerlijk in zich duivels en satans waren en toch in de uiterlijke dingen zoals mensen van de Kerk, zoals eerder in nr. 870; met de poel des vuurs wordt de hel aangeduid, waar degenen zijn die in de liefde van het boze zijn en vandaar in de liefde van het valse die samenstemt met het boze; dus zij die het boze liefhebben en dit bevestigen met redeneringen vanuit de natuurlijke mens en meer nog zij die dit bevestigen door de letterlijke zin van het Woord; dezen kunnen niet anders dan innerlijk in zich God ontkennen, want dit ligt verborgen in het boze van het leven door de valse dingen bevestigd; de poel betekent waar het valse is in overvloed en het vuur betekent de liefde van het boze, zoals in de nrs. 835, 864.

Dat er gezegd wordt dat de dood en de hel werden geworpen in de poel des vuurs, is volgens de taal van de engelen, waarin niet de persoon wordt genoemd, maar dat wat in de persoon is

en hem maakt, hier datgene in de persoon wat diens dood en hel maakt; dat het zo is, kan men hieruit zien, dat de hel niet in de hel kan worden geworpen.

873. Dit is de tweede dood, betekent dat voor dezen de verdoemenis zelf is.

Dat met de tweede dood de geestelijke dood wordt aangeduid, namelijk de verdoemenis, zie nr. 853; dit wordt gezegd, omdat zij die goddeloos van hart zijn en in zich duivels en satans en toch zoals mensen van de Kerk, meer dan de overigen verdoemd zijn.

874. En indien iemand niet gevonden werd in het Boek des Levens geschreven, zo werd hij geworpen in de poel des vuurs, betekent dat zij die niet hadden geleefd volgens de geboden van de Heer in het Woord en niet hadden geloofd in de Heer, werden veroordeeld.

Dat met het Boek des Levens het Woord wordt aangeduid en met gericht worden vanuit dat Boek, wordt aangeduid volgens de ware dingen van het Woord gericht worden, zie de nrs. 256, 259, 303, 309, 317, 324, 330; en geen ander wordt in het Boek des Levens geschreven dan hij die heeft geleefd volgens de geboden van de Heer in het Woord en heeft geloofd in de Heer; daarom wordt dit verstaan: dat hij die niet leeft volgens de geboden van de Heer in het Woord, wordt veroordeeld, leert de Heer bij Johannes: *‘Indien iemand Mijn woorden gehoord en toch niet geloofd zal hebben, Ik oordeel hem niet; hij heeft wat hem oordeelt, het woord dat Ik gesproken heb, dat zal hem oordelen ten uitersten dage’*, (Johannes 12:47,48).

En dat wie niet in de Heer gelooft, wordt veroordeeld, ook bij Johannes: *‘Wie in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven; wie echter de Zoon niet gelooft, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem’*, (Johannes 3:36).

* * * * *

875. Hieraan zal ik deze gedenkwaardigheden toevoegen.

Eens op een morgen toen ik uit de slaap ontwaakt was, zag ik twee engelen neerdalen vanuit de hemel, de een vanuit het zuiden van de hemel en de ander vanuit het oosten van de hemel. Beiden in wagens waar witte paarden voor waren gespannen.

De wagen waarin de engel vanuit het zuiden van de hemel reed, blonk zoals van zilver en de wagen waarin de engelen vanuit het oosten van de hemel reed, blonk zoals van goud; en de teugels die zij in de handen hielden, gloeiden als het vlammeende licht van de dageraad.

Zo verschenen de beide engelen aan mij vanuit de verte, maar toen zij dichterbij kwamen, verschenen zij niet in een wagen, maar in hun engelvorm, die de menselijke is; hij die uit het oosten van de hemel kwam, droeg een glanzend purperen kleed en hij die uit het zuiden van de hemel kwam, in een blinkend hyacintblauw kleed.

Toen deze engelen onder de hemelen in de lagere gebieden waren, snelde de een op de ander toe, alsof zij wedijverden wie de eerste zou zijn en zij omhelsden en kusten elkaar over en weer.

Ik hoorde dat die beide engelen, toen zij in de wereld leefden, door innerlijke vriendschap verbonden waren geweest, maar dat nu de een in de oostelijke hemel en de ander in de zuidelijke hemel was; in de oostelijke hemel zijn zij die uit de Heer in de liefde zijn, in de zuidelijke hemel echter zij die uit de Heer in de wijsheid zijn.

Nadat zij enige tijd hadden gesproken over de grootse dingen in hun hemelen, kwam tijdens hun gesprek dit ter sprake, of de hemel in zijn wezen liefde dan wel wijsheid is; zij kwamen direct hierin overeen, dat het ene van het andere is, maar zij discussieerden verder wat de oorsprong was, dit was voor hen een punt van overweging.

De engel die vanuit de hemel der wijsheid was, vroeg aan de ander wat de liefde is; en deze antwoordde dat de liefde die opkomt uit de Heer als Zon, de warmte van het leven van de engelen en van de mensen is en dus het leven van hen, en dat de afleidingen van de liefde, aandoeningen worden genoemd en dat daardoor worden voortgebracht het inzicht en zo het

denken, waaruit volgt dat de wijsheid vanuit haar oorsprong de liefde is; en dus dat het denken in oorsprong de aandoening van die liefde is; en dat men vanuit de afleidingen, in hun orde beschouwd, kan zien dat het denken niet iets anders is dan de vorm van de aandoening en dat men dit niet weet, omdat het denken in het licht is, maar de aandoeningen in de warmte, en dat men daarom over het denken bespiegelt, niet echter over de aandoeningen, evenzo is het geval met de klank en de spraak.

Dat het denken niet iets anders is dan de vorm van de aandoening, kan ook worden toegelicht met de spraak, namelijk dat deze niet iets anders is dan de vorm van de klank; het is ook iets eenders, omdat de klank overeenstemt met de aandoening en de spraak met het denken, en daarom klinkt de aandoening en spreekt het denken; dit kan ook duidelijk worden gezien wanneer men zegt: Neem de klank weg uit de spraak, is er dan wel iets van spraak?

Evenzo: Neem de aandoening weg uit het denken, is er dan wel iets van denken?

Daaruit blijkt nu, dat de liefde het al van de wijsheid is, en daarom het wezen van de hemelen de liefde is en het bestaan ervan de wijsheid is; of wat hetzelfde is, dat de hemelen ‘zijn’ vanuit de Goddelijke Liefde, en dat zij ‘bestaan’ vanuit de Goddelijke Liefde door de Goddelijke Wijsheid; en daarom is, zoals eerder werd gezegd, het ene van het andere.

Toen was er bij mij een nieuwelinggeest, die, toen hij deze dingen hoorde, vroeg of het iets eenders is met de naastenliefde en het geloof, omdat de naastenliefde van de aandoening is en het geloof van het denken.

De engel antwoordde: Het is geheel en al eender; het geloof is niet iets anders dan de vorm van de naastenliefde, volledig zoals de spraak de vorm van de klank is; het geloof wordt ook geformeerd uit de naastenliefde, zoals de spraak wordt geformeerd uit de klank; wij kennen ook een wijze van formering in de hemel, maar laten wij het daarlaten om deze formering hier uiteen te zetten.

Hij voegde daaraan toe: onder het geloof versta ik het geestelijk geloof, waarin de geest en het leven enig en alleen is vanuit de naastenliefde, want deze is geestelijk en daardoor is het geloof het; en daarom is het geloof zonder de naastenliefde een louter natuurlijk geloof en dit geloof is een dood geloof; het verbindt zich ook met de louter natuurlijke aandoening, hetgeen niet iets anders is dan begeerte.

De engelen spraken hierover geestelijk en de geestelijke spraak omvat duizenden dingen, die de natuurlijke spraak niet kan uitdrukken, en wat wonderlijk is, die zelfs niet in de voorstellingen van het natuurlijke denken kunnen vallen; onthoud dit, verzoek ik u, en wanneer u vanuit het natuurlijk licht in het geestelijk licht komt, wat na de dood plaatsvindt, ga dan na wat het geloof en wat de naastenliefde is, en u zult helder zien, dat het geloof de naastenliefde in vorm is, en vandaar dat de naastenliefde het al van het geloof is, dus dat zij de ziel, het leven en het wezen van het geloof is, geheel en al zoals de aandoening van het denken is, en zoals de klank van de spraak is; en indien u het verlangd zult hebben, zult u zien dat de formering van het geloof uit de naastenliefde eender is aan de formering van de spraak vanuit de klank, omdat ze overeenstemmen.

Nadat de engelen al deze dingen hadden gezegd, gingen zij heen en toen zij zich terugtrokken, eenieder tot zijn hemel, verschenen er sterren rondom hun hoofden; en toen zij op een afstand van mij waren verwijderd, verschenen zij weer in wagens zoals tevoren.

Nadat die beide engelen buiten mijn gezichtsveld waren, zag ik een tuin aan de rechterzijde, waar olijfbomen, wijnstokken, vijgenbomen, laurierbomen en palmen waren, in een orde volgens de overeenstemming opgesteld; ik keek daarheen en zag tussen de bomen engelen en geesten gaan en samen spreken; en toen vestigde een engelgeest zijn blik op mij – engelgeesten worden diegenen genoemd, die in de geestenwereld tot de hemel worden voorbereid en daar engelen worden – die geest kwam uit die tuin naar mij toe en zei: Wilt u met mij mee gaan in ons paradijs en u zult wonderbaarlijke dingen zien en horen; ik ging met hem mee en toen zei hij tegen mij: Deze personen die u ziet – want er waren daar velen – zijn allen in de aandoening van de waarheid en vandaar in het licht van de wijsheid; er is hier ook

een gebouw dat wij de tempel van de wijsheid noemen; maar niemand die denkt dat hij veel wijsheid bezit, ziet dit gebouw, te minder hij die gelooft dat hij wijs genoeg is, en nog minder hij die gelooft dat hij uit zich wijs is; de oorzaak hiervan is deze: dat zulke personen niet in het licht van de hemel vanuit de aandoening van de echte wijsheid zijn; de echte wijsheid is, dat de mens vanuit het licht van de hemel ziet dat de dingen die hij weet, verstaat en waarin hij wijs is, zo gering zijn ten opzichte van dat wat hij niet weet, niet verstaat en waarin hij niet wijs is, als een druppel ten opzichte van de oceaan, dus nauwelijks iets; ieder die in deze paradijselijke tuin is en vanuit begrip en inzicht in zichzelf erkent, dat hij zo weinig wijs is in verhouding, ziet de tempel van de wijsheid, want het innerlijk licht geeft die te zien, niet echter het uiterlijk licht zonder dat licht; en omdat ik dit meermalen had gedacht en ik vanuit de wetenschap, en daarna vanuit het inzicht en tenslotte door het gezicht vanuit het innerlijk licht, had erkend dat de mens zo weinig wijsheid heeft, zie, zo werd het mij gegeven die tempel te zien.

Deze was wonderbaarlijk van vorm; hoog verheven boven de grond, vierhoekig en de wanden waren van kristal, het dak was van doorzichtig jaspis en sierlijk gewelfd, de onderbouw was van verschillend edelgesteente; de treden waarlangs men kon opklimmen waren van gepolijst albast; aan de zijden van de treden verschenen als het ware leeuwen met hun welpen.

Ik vroeg toen of het was toegestaan binnen te gaan en er werd gezegd dat dit geoorloofd was. Daarom klom ik omhoog en toen ik naar binnen ging, zag ik als het ware cherubijnen vliegen onder het dak, maar spoedig daarop verdwijnen; de vloer waarover men wandelde was van cederhout en de gehele tempel was ten gevolge van de doorschijnendheid van dak en wanden als het ware tot een vorm van het licht gebouwd.

De engelgeest ging met mij naar binnen en ik deelde hem mee wat ik van de beide engelen had gehoord over de liefde en de wijsheid, en eveneens over de naastenliefde en het geloof; toen zei hij: Hebben zij niet ook over het derde gesproken?

Ik zei: Welk derde?

Hij antwoordde: Dat is het nut; de liefde en de wijsheid zonder het nut zijn niet iets; het zijn slechts denkbeelden, het worden ook geen werkelijke dingen voordat ze in het nut zijn; immers de liefde, de wijsheid en het nut zijn drie dingen die niet kunnen worden gescheiden en indien zij worden gescheiden, is geen ervan iets; de liefde is niet iets zonder de wijsheid, maar in de wijsheid wordt ze tot iets geformeerd; dit iets waartoe zij wordt geformeerd, is het nut; en daarom is de liefde, wanneer zij door de wijsheid in het nut is, dan pas iets, ja zelfs bestaat zij dan voor het eerst; zij zijn geheel en al zoals doel, oorzaak en werking; het doel is niet iets, tenzij het door de oorzaak is in de uitwerking; indien een van die drie wordt losgemaakt, dan wordt het geheel losgemaakt en het wordt zoals niets.

Iets eenders is het met de naastenliefde, het geloof en de werken; de naastenliefde zonder het geloof is niet iets, noch het geloof zonder de naastenliefde; evenmin de naastenliefde en het geloof zonder de werken, maar in de werken worden zij iets en een zodanig iets, naar de kwaliteit van de werken.

Iets eenders is het met de aandoening, het denken en de werking; en iets eenders is het met de wil, het verstand en de handeling; dat dit zo is, kan men duidelijk zien in deze tempel, omdat het licht waarin wij hier zijn, een licht is dat de innerlijke dingen van het gemoed verlicht.

Dat iets niet volledig en volmaakt is, tenzij het een drieheid is, leert ook de geometrie: een lijn immers is niet iets tenzij het een vlak wordt en een vlak is ook niet iets tenzij het een lichaam wordt en daarom moet het ene tot het andere worden geleid, opdat zij bestaan en samen bestaan in het derde; zoals het hierin is, is het ook in alle en de afzonderlijke geschapen dingen die beëindigd worden in hun derde; vandaar nu is het dat drie in het Woord, geestelijk verstaan, het volledige en algehele betekent.

Aangezien dit zo is, kon ik niet anders dan mij verwonderen, dat sommigen het geloof-alleen belijden, sommigen de naastenliefde-alleen en sommigen de werken-alleen, terwijl toch het ene zonder het andere, en het ene tegelijk met het andere zonder het derde, niet iets is, maar

toen vroeg ik: Kan niet een mens naastenliefde en geloof hebben en toch niet de werken; kan een mens niet in de aandoening en het denken over de een of andere zaak zijn, en toch niet in de werking ervan?

De engelgeest zei: Dat kan hij niet, tenzij slechts in de idee ervan, maar niet reëel; hij moet toch in het streven of de wil zijn om te handelen, en de wil of het streven is de daad in zich, omdat het de aanhoudende drang is om te handelen, en dit wordt tot uiterlijke daad wanneer de bepaling erbij komt; en daarom wordt het streven en de wil zoals een innerlijk daad aanvaard door elk wijs mens, omdat hij door God wordt aanvaard, geheel en al zoals de uiterlijke daad, als die slechts niet achterwege blijft wanneer de gelegenheid gegeven wordt. Daarna daalde ik langs de treden uit de tempel van de wijsheid neer en wandelde ik in de tuin. Ik zag daar enigen onder een laurierboom zitten terwijl zij vijgen aten; ik ging op hen toe en vroeg vijgen van hen en zij gaven die; en zie, de vijgen werden in mijn hand druiven. Daar ik mij hierover verwonderde, zei de engelgeest die nog bij mij was, tegen mij: De vijgen zijn in uw hand druiven geworden, omdat vijgen vanwege de overeenstemming de goede dingen van de naastenliefde en vandaar in het geloof in de natuurlijke of uiterlijke mens betekenen, maar de druiven betekenen de goede dingen van de naastenliefde en van het geloof in de geestelijke of innerlijke mens; en omdat u de geestelijke dingen liefheeft, gebeurde dit zo bij u; in onze wereld immers worden en bestaan alle dingen en worden eveneens veranderd volgens de overeenstemmingen.

Toen kwam het verlangen over mij om te weten hoe de mens het goede kan doen uit God en toch zoals uit zich; daarom vroeg ik aan hen die de vijgen aten hoe zij dat begrepen; zij zeiden dat zij het niet anders kunnen begrijpen, dan dat God dit van binnen in de mens bewerkt en door de mens wanneer deze het niet weet; aangezien de mens, indien hij zich daarvan bewust was en het zo deed zoals uit zich, wat ook doen uit zich is, niet het goede zou doen maar het boze; al wat immers uit de mens, als uit hemzelf, voortgaat, gaat voort uit zijn eigene, en het eigene van de mens is van geboorte aan boos; hoe kan dan het goede uit God en het boze uit de mens worden verbonden en zo verbonden voortgaan in de daad?

Het eigene van de mens hijgt in de dingen van het heil aanhoudend naar verdienste en voor zoveel als het dit doet, ontnemt het aan de Heer Zijn verdienste, wat het toppunt van ongerechtigheid en goddeloosheid is: in één woord, indien het goede, dat God door de Heilige Geest in de mens werkt, invloede in het willen van de mens en vandaar in zijn doen, dan zou dat goede in elk opzicht bevuild en eveneens ontwijfd worden, wat God immers nooit toelaat. De mens kan weliswaar van het goede dat hij doet denken dat het uit God is en dit noemen het goede dat uit God is door hem en zoals uit hem, maar toch begrijpen wij dit niet.

Maar toen opende ik mijn gemoed en zei: U begrijpt het niet omdat u vanuit de schijn denkt en het denken dat vanuit de schijn wordt bevestigd, is een begoocheling; er is schijn en vandaar begoocheling voor u, omdat u gelooft dat alle dingen die de mens wil en denkt en vandaar doet en spreekt, in hem zijn, en dus vanuit hemzelf, terwijl toch niets ervan in hem is, behalve de staat van opnemen dat wat invloeit; de mens is niet het leven in zich, maar hij is het opnemende orgaan van het leven; de Heer alleen is het Leven in Zich, zoals Hij ook Zelf zegt bij Johannes: *‘Gelijk de Vader heeft het Leven in Zichzelf, alzo heeft Hij ook de Zoon gegeven het Leven te hebben in Zichzelf’*, (Johannes 5:26) en elders, zoals in: (Johannes 11:25; 14:6,19).

Het zijn twee dingen die het leven maken: de liefde en de wijsheid, of wat hetzelfde is, het goede van de liefde en het ware van de wijsheid; deze vloeien in uit God en zij worden opgenomen door de mens en gevoeld in de mens zoals in hem; en omdat zij worden gevoeld door hem zoals in hem, gaan zij ook voort zoals uit hem; dat dit zo wordt gevoeld door de mens, is gegeven uit de Heer, opdat datgene wat invloeit, hem zal aandoen en zo zal worden opgenomen en zal aan blijven.

Maar omdat al het boze ook invloeit, niet uit God maar uit de hel, en dit met verkwikking wordt opgenomen, omdat de mens als zo’n orgaan is geboren, wordt daarom niet méér van het

goede opgenomen uit God, dan voor zoveel als er van het boze door de mens wordt verwijderd zoals uit hemzelf, wat geschiedt door boetedoening en tegelijk door het geloof in de Heer; dat de liefde en de wijsheid, de naastenliefde en het geloof, of, om meer in het algemeen te spreken, het goede van de liefde en de naastenliefde en het ware van de wijsheid en het geloof, invloeien, en dat de dingen die invloeien, in de mens verschijnen zoals in hem en vandaar zoals uit hem, kan men duidelijk zien uit het gezicht, het gehoor, de reuk, de smaak en de tastzin; alle dingen die in de organen van die zinnen worden waargenomen, vloeien van buiten af in en worden erdoor waargenomen; evenzo in de organen van de innerlijke zinnen, met dit verschil alleen, dat hierin de geestelijke dingen invloeien, die niet verschijnen en in eerdergenoemde echter de natuurlijke dingen die wel verschijnen; in één woord, de mens is het opnemende orgaan van het leven uit God, bijgevolg is hij de ontvanger van het goede, voor zoveel als hij van het boze afluist.

Van het boze te kunnen aflaten geeft de Heer aan ieder mens, omdat Hij willen en verstaan zoals uit de mens zelf geeft; en al wat de mens verricht vanuit de wil als de zijne volgens het verstand als het zijne, of wat hetzelfde is, al wat hij verricht vanuit het vrije dat van de wil is, volgens de rede die van het verstand is, dat blijft; hierdoor brengt de Heer in de mens de staat van verbinding met Zich, en in deze staat hervormt Hij, wederverwekt Hij hem en zaligt hem. Het Leven dat invloeit is het uit de Heer voortgaande leven, dat ook genoemd wordt de Geest Gods, in het Woord de Heilige Geest, waarvan ook wordt gezegd, dat Hij verlicht en levend maakt, ja zelfs dat Hij werkt in de mens; maar dit leven wordt gevarieerd en gemodificeerd volgens de organisatie die over de mens gebracht wordt door diens liefde en wijsheid.

U kunt ook weten dat al het goede van de liefde en van de naastenliefde en al het ware van de wijsheid en van het geloof invloeien, en niet ín de mens zijn, en wel daaruit, dat hij die denkt dat iets zodanigs in de mens is vanuit de schepping, niet anders kan denken dan dat God Zich aan de mens heeft ingegoten en dat zo de mensen voor een deel goden zouden zijn, evenwel worden zij die dit vanuit geloof zo denken, duivels en stinken zoals lijken; bovendien, wat is de handeling van de mens anders dan het gemoed dat handelt; wat immers het gemoed wil en denkt, dat handelt het door zijn orgaan in het lichaam; en daarom wordt, wanneer het gemoed door de Heer wordt geleid, ook de handeling geleid, en vandaar wordt de handeling door de Heer geleid, wanneer men in Hem gelooft; indien het niet zo was, zegt mij dan, indien u dat kunt, waarom de Heer in het Woord op duizend en nog eens duizend plaatsen heeft bevolen, dat de mens de naaste zal liefhebben, de goede dingen van de naastenliefde zal werken en vruchten zal maken zoals een boom en de geboden zal doen en dit alles om gezaligd te worden; voorts waarom Hij heeft gezegd, dat de mens volgens de daden of de werken zal worden gericht; wie de goede dingen heeft gedaan tot de hemel en het leven en wie de boze dingen heeft gedaan tot de hel en de dood; hoe zou de Heer zulke dingen hebben kunnen spreken, indien al wat voortgaat uit de mens, op verdienste gericht en vandaar boos is?

Weet dus, indien het gemoed naastenliefde is, ook de handeling naastenliefde is; indien echter het gemoed geloof-alleen is, hetgeen ook een geloof is dat gescheiden is van de geestelijke naastenliefde, ook de handeling dat geloof is; en dat geloof is op verdienste gericht, omdat de naastenliefde ervan natuurlijk en niet geestelijk is; anders het geloof van de naastenliefde, omdat de naastenliefde niet wil verdienen en vandaar ook niet haar geloof.

Nadat zij deze dingen hadden gehoord, zeiden degenen die onder de laurierbomen zaten: Wij begrijpen dat u juist gesproken heeft, maar toch begrijpen wij het niet; ik antwoordde: U begrijpt dat ik juist heb gesproken, vanuit een algemeen begrip, dat de mens heeft vanuit de invloeiing van het licht vanuit de hemel, wanneer hij een of andere waarheid hoort; maar u begrijpt het niet vanuit uw eigen inzicht, dat de mens heeft vanuit de invloeiing van het licht vanuit de wereld; die beide inzichten, namelijk de innerlijke en de uiterlijke, of de geestelijke en de natuurlijke, maken één bij de wijze mens; u kunt ze eveneens één maken, indien u tot de Heer ziet en de boze dingen verwijdert.

Omdat zij deze dingen ook verstonden, nam ik twijgen van de laurierboom waaronder zij zaten en ik gaf ze aan hen en zei: Geloof u dat dit uit mij is of uit de Heer; zij zeiden dat zij geloofden dat het was door mij zoals uit mij; en zie, die twijgen begonnen in hun handen te bloesemen; maar toen ik mij verwijderde, zag ik een cederhouten tafel, waarop een boek lag, onder een groenende olijfboom, waarvan de stam was omwonden door een wijnstok; ik richtte mijn blik daarop, en zie, het was een boek door mij geschreven, genaamd ‘Engelenwijsheid over de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid’, en eveneens ‘Over de Goddelijke Voorzienigheid’ [Providentia].

Ik zei dat in dat boek ten volle is getoond dat de mens een ontvangend orgaan is van het leven en niet het leven zelf.

Na deze dingen ging ik verheugd uit die tuin naar huis en de engelgeest die bij mij was zei onderweg tegen mij: Wilt u helder zien wat het geloof en de naastenliefde is, en dus het geloof gescheiden van de naastenliefde en wat het geloof verbonden met de naastenliefde, en ik zal het u aanschouwelijk tonen?

Ik antwoordde: Toon het, en hij zei: Denk voor het geloof en de naastenliefde het licht en de warmte en u zult het duidelijk zien; het geloof immers is in zijn wezen de waarheid, wat de wijsheid is, en de naastenliefde is in haar wezen de aandoening die van de liefde is; en de waarheid van de wijsheid in de hemel is het licht en de aandoening van de liefde in de hemel is de warmte; het licht en de warmte waarin de engelen zijn, zijn niet iets anders; daaruit kunt u helder zien, wat het geloof gescheiden van de naastenliefde is en wat het geloof verbonden met de naastenliefde; het geloof gescheiden van de naastenliefde is zoals het winterlicht, en het geloof verbonden met de naastenliefde is zoals het lentelicht; het winterlicht dat van de warmte is gescheiden, ontdoet, omdat het met de koude is verbonden, de bomen ook geheel en al van hun bladeren, verhardt de aarde en doodt het gras en doet ook de wateren bevriezen; het lentelicht daarentegen, dat met de warmte is verbonden, doet de bomen eerst uitspruiten in bladeren, dan in bloesems en tenslotte in vruchten, opent de aarde en maakt haar zacht, opdat zij grassen, kruiden, bloemen en struiken voortbrengt en het smelt ook het ijs, zodat de wateren uit de bronnen vloeien.

Geheel en al eender is het met het geloof en de naastenliefde; het geloof gescheiden van de naastenliefde maakt alle dingen dood, en het geloof verbonden met de naastenliefde maakt alle dingen levend; dit levend maken en dood maken kan men in onze geestelijke wereld in werkelijkheid zien, omdat hier het geloof licht is, en de naastenliefde warmte; waar immers het geloof verbonden met de naastenliefde is, daar zijn paradijselijke tuinen, bloembedden en grasperken in hun liefelijkheid volgens de verbinding, maar waar het geloof gescheiden van de naastenliefde is, daar is zelfs niet eens gras, en waar iets groens is, daar zijn doornen, distels en netel; dit bewerken de warmte en het licht, die voortgaan uit de Heer als Zon, in de engelen en de geesten en vandaar buiten hen.

Er waren toen niet ver van ons vandaan enigen uit de geestelijkheid, die de engelgeest noemde: rechtvaardigmakers en heiligmakers van de mensen door het geloof-alleen, en ook arcanisten; wij zeiden tegen hen dezelfde dingen en toonden ze aan totdat zij zagen dat het zo is; toen wij vroegen: Is het niet zo?, draaiden zij zich om en zeiden: Wij hebben het niet gehoord; maar wij riepen hen toe: Hoort dan nog verder dit; toen hielden zij beide handen tegen hun oren en schreeuwden: Wij willen dit niet horen.

EINDE HOOFDSTUK 20.